На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

№ 223 (575)

Пятніца, 11 снежня 1998 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 4000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

Вітаем!

Рабочы візіт Леаніда Кучмы ў Беларусь

Сёння прэзідэнт Украіны Леанід Кучма прыбудзе ў нашу краіну з рабочым візітам.

Паводле звестак БелТА, сёння ж адбудзецца яго сустрэча з кіраўніком беларускай дзяржавы Аляксандрам Лукашэнкам. Яна пройдзе ў два этапы. Спачатку кіраўнікі дзвюх дзяржаў правядуць перагаворы сам-насам, а затым у пашыраным складзе. Пасля гэтага запланавана падпісанне двухбаковых дакументаў. У другой палавіне дня — сустрэча Леаніда Кучмы з прэм'ер-міністрам Беларусі Сяргеем Лінгам.

12 снежня прэзідэнт Украіны наведае прыгранічны Брэст. Мяркуецца, што Леанід Кучма азнаёміцца з работай свабоднай эканамічнай зоны "Брэст", сустрэнецца з кіраўніцтвам еўрарэгіёну "Буг", пабывае ў мемарыяльным комплексе "Брэсцкая крэпасць-герой".

БелТА.

На здымку: *прэзідэнт Украіны Леанід Кучма .*

Фота IREX/ProMedia.

Комментарий журналиста

Как я узнал, первоначально приезд украинского президента готовился как официальный визит. Понятно, что это предполагало прежде всего обсуждение и подписание неких серьезных межгосударственных документов. Столь неожиданное изменение статуса, я думаю, может говорить только об одном — о резком снижении рейтинга обсуждаемых вопросов. То есть вместо концептуального разговора с последующим укреплением украинско-белорусских отношений скорее всего произойдет простая сверка ориентиров. Так сказать, два президента обменяются взглядами по ряду актуальных мировых проблем.

По сути, для руководства нашей республики официальный статус украинского визита мог считаться своеобразным прорывом на дипломатической арене. Ведь сегодня белорусский президент Лукашенко не имеет возможности встречаться на высшем уровне с главами многих государств. Кроме, конечно, плановых саммитов глав государств СНГ. Что, естественно, не в счет, ведь саммит - это совместные переговоры нескольких руководителей государств определенного социально-политического региона.

Почему же в таком случае произошла замена статуса визита украинского президента? Скорее всего, вины белорусских дипломатов в этом нет. Они, как говорится, хотели как лучше... Но Киев, видимо, настоял на изменении статуса, предложенного белорусской стороной, так как до сих пор негласно существует определенная договоренность ряда государств Западной и Центрально-Восточной Европы ограничить любые ОФИЦИАЛЬНЫЕ контакты с президентом Беларуси. Несомненно, что Киев, всячески подчеркивающий свое стремление скорее интегрироваться в общеевропейские структуры, вряд ли будет игнорировать нынешнее европейское отношение к режиму А.Лукашенко. В то же время украинцы не теряют надежды установить оптимальные торгово-бартерные отношения со своими белорусскими соседями. Собственно, рабочий визит как нельзя лучше подходит для столь компромиссной цели. Только вот президент Лукашенко вряд ли остался доволен столь скоропостижным изменением статуса "украинского визитера".

Михаил ПОДОЛЯК,
политический обозреватель "Народной воли".

Слышали?

Беларусь в Париже представляют Андрей Санников и Михаил Пастухов

В Париже проходят мероприятия, посвященные празднованию 50-летия Всеобщей декларации прав человека. В юбилейных торжествах участвуют представители всех стран мира.

Среди специально приглашенных гостей — президент Франции Жак Ширак и премьер-министр этой страны Лионель Жоспен, Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций Хофи Аннан, Верховный комиссар ООН по правам человека Мэри Робинсон, Генеральный директор ЮНЕСКО Фредерик Майор, Госсекретарь США Мадлен Олбрайт. На церемонию также приглашены лауреаты Нобелевской премии мира, известные правозащитники и общественные деятели.

По приглашению правительства Франции в торжествах принимают участие координатор по международным связям Хартии'97 Андрей Санников и известный белорусский юрист Михаил Пастухов.

Официальная церемония чествования Декларации прав человека состоялась 10 декабря. В рамках празднования состоится дарение дворцу Шайо произведений изобразительного искусства, а затем — концерт классической музыки, которым завершатся празднования.

Пресс-центр Хартии'97.

Выратуем нашу будучыню!

Суайчыннікі!

Падчас выпрабаванняў і пакут кожнае цывілізаванае грамадства найперш бароніць будучае нацыі — дзяцей. Мы, жанчыны Беларускага жаночага руху "Адраджэнне Айчыны", аб'ядналіся дзеля таго, каб сумеснымі намаганнямі змяніць жыццё да лепшага, дапамагчы дзецям, пра якіх забыліся не толькі дзяржава, але і ўласныя бацькі. Азірніцеся вакол, колькі дзетак церпяць ад голаду і холаду! Яны пакутуюць не толькі фізічна, але і маральна. Вялікі боль іх маленькім сэрцам прыносіць духоўная пустэча.

Жанчыны БЖР працуюць з дзецьмі, якія гадуюцца ў сацыяльна няўдалых сем'ях, дзе маці не можа купіць не толькі самае простае харчаванне, але і танныя лекі.

Сёння многія падлеткі ідуць на крадзёж толькі дзеля таго, каб паесці, а заўтра нехта з іх пойдзе на рабаўніцтва ці забойства, каб здабыць грошы. Ахвярай можа стаць любы з нас. Калі зараз мы не звернем увагу на гэтую праблему, то заўтра атрымаем цэлае пакаленне азлобленых непаўналетніх злачынцаў. Нават калі Ваша дзіця разумнае, добра выхаванае і сытае, гэта не пазбавіць яго ад уплыву так званых "цяжкіх падлеткаў" у школе і на вуліцы.

Мы запрашаем Вас далучыцца да дабрачыннасці і будзем удзячныя за любую дапамогу. Сабраныя сродкі пойдуць на тое, каб падтрымаць галодных дзяцей.

Ахвяраванні можна пералічаць на рахунак:

ББФ "Детям Чернобыля" р/с 3015200950015 в ГД Белбизнесбанка код 764 "БЖР — ДЕТЯМ"

Выратуем нашу будучыню разам!

Таццяна ВАНІНА,
старшыня БЖР "Адраджэнне Айчыны".
Тэлефон для даведак 220-98-04.

Стоп-кадр

Натужна працуе мінская ТЭЦ-3, але не ва ўсіх сталічных кватэрах цёпла.

Фота IREX/ProMedia.

Погляд

Апазіцыя і "апазіцыянеры"

Апошнім часам у незалежных СМІ з'яўляецца шмат артыкулаў і допісаў як кіраўнікоў апазіцыі, так і яе прыхільнікаў. У той жа час у прэзідэнцкіх СМІ, асабліва электронных, выліваюцца бочкі бруду на шчырых прыхільнікаў незалежнасці Беларусі і ўсіх тых, хто крытыкуе сучасны таталітарна-аўтарытарны рэжым і выступае за дэмакратыю, пазітыўны нейтралітэт Беларусі, за свабоду слова і недатыкальнасць асобы.

У дзейнасці беларускай апазіцыі спарадычна назіраюцца прылівы і адлівы, хістанні. Гэта няўстойлівасць ў шэрагах апазіцыі тлумачыцца адсутнасцю еднасці і выразна акрэсленай мэты і палітычнай спеласці некаторых кіраўнікоў як парламенцкай апазіцыі, так і палітычных партый. Толькі той палітык знаходзіцца на вышыні палітычнай і грамадскай дзейнасці, які дасканала ведае мінулае, арыентуецца ў сучасных палітычных падзеях і здольны інтуітыўна прадбачыць будучыню. Без гэтых вартасцей палітык губляе сваю грамадскую значнасць. Палітычны дзеяч павінен памайстэрску валодаць сродкамі і прыёмамі грамадскай і палітычнай барацьбы, што ўяўляе сабою паняцце "тактычная гнуткасць". Ісці на разумныя кампрамісы, інтуітыўна прадбачыць ад іх выгаду — неад'емная якасць палітычнага дзеяча.

Беларускую апазіцыю можна падзяліць на парламенцкую і палітычную. Парламенцкая апазіцыя — гэта хутчэй за ўсё кангламерат ідэалагічных поглядаў, палітычных плыняў, часам супярэчлівых, у якіх закамуфляваны амбіцыі, эгацэнтрысцкія памкненні іх лідэраў. У пэўных фракцыях парламенцкай апазіцыі назіраюцца яўныя прыкметы франдызму. Гэта датычыць у першую чаргу фракцыі камуністаў. Калі трэба праявіць еднасць у прынятым палітычным рашэнні, думкі асобных дэпутатаў падзяляюцца, як гэта мела месца падчас стварэння камісіі аб падрыхтоўцы імпічменту белпрэзідэнту, практычную дзейнасць якой фактычна заблакіравала фракцыя камуністаў, дакладней — яе кіраўнікі. Зрэшты, фракцыя камуністаў на даным этапе "забаўляецца палітычнай гульнёй у белых пальчатках", прытрымліваючыся пастулата чэхаўскага персанажа "кабычавонявышла": для "фракцыянераў-камуністаў" непрымальныя метады вулічных дэманстрацый, маўляў, непрыстойна ісці на чале "натоўпу", заклікаць электарат выходзіць на мітынгі і дэманстрацыі. Праўда, часам лідэры фракцыі камуністаў у парламенце могуць выступіць у незалежнай прэсе з артыкулам накшталт "Кроме лома нет приема...". Для большасці "фракцыянераў-камуністаў" больш прывабна назіраць са сваіх шматпавярховых мінскіх "шпакоўняў" за дэманстрантамі, якіх з асалодай прасуюць дубінкамі азвярэлыя "доблесныя" лукашэнкаўскія спецназаўцы і амапаўцы, чым падстаўляць пад дубінкі сваю ўласную "дэпутацкую недатыкальнасць". Толькі іх "попутчик" па дэпутацкай фракцыі, нястомны барацьбіт з лукашызмам, дашчэнту спрасаваны лукашэнкаўскімі дубінкамі, абкладзены фантастычнымі штрафамі, не здаецца і гэтым самым крыху згладжвае бяздзейнасць прадстаўнікоў "ума, чести и совести" ў парламенце.

Варта нагадаць аб былых "апазіцыянерах", якія ў свой час паставілі подпісы за імпічмент белпрэзідэнту, затым, пакаяўшыся за свае "свавольствы" перад "бацькам" і з ягонага "блаславення", зашыліся ў г.зв. кішэнны парламент. Гэта звычайна палітыканы, прыстасаванцы, рэнегаты, здраднікі, пярэваратні, у якіх чыста згладжана сумленне і знік апошні гонар. Часам пра такіх палітыканаў гавораць: "Хітры палітык", атаясамляючы гэтую фразу з паняццем "разумны палітык". Паміж хітрасцю і розумам ёсць вялікая розніца. Разумны чалавек — гэта той, хто авалодаў багаццямі сусветнай цывілізацыі, навукі і культуры. Разумны чалавек умее кіраваць сабою, праўдзівы ў сваіх словах і ўчынках. Хітрасць мае свае вытокі ў інстынктыўных прыроджаных генетычных праграмах жывёльнага свету. Адзін французскі філосаф-мараліст назваў хітрасць прыкметай недалёкага розуму...

Сярод былых "апазіцыянераў" асобна выдзяляецца адыёзная асоба былога міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь Пятра Краўчанкі. Хто такі Пётр Краўчанка? Звычайны "савок", палітыкан-кар'ерыст-прыстасаванец, выкшталцоны партакрат, перафарбаваны "дэмакрат", "прыхільнік беларускасці", пярэварацень у атачэнні лукашэнкаўскіх "шасцёрак". Калі спатрэбіцца, ён гатовы зноў памяняць сваю хамелеонаўскую афарбоўку... Гісторыя памятае падобныя паводзіны аднаго французскага палітыка часоў французскай рэвалюцыі, імператарства Напалеона, Рэстаўрацыі Бурбонаў Жазефа Фушэ, пасля якога засталося гісторыка-літаратурнае выслоўе: "Чорны, як ноч, а ноч, як Жазеф"...

Што датычыць канкрэтнай дзейнасці парламенцкай апазіцыі за апошні час, то на ёй не будзем засяроджвацца: яе скрупулёзна ахарактарызаваў у сваім артыкуле "Што рабіць? З чаго пачаць?" дэпутат 13-га склікання Уладзімір Нісцюк ("НВ", 07.05.98 г.). Аднак у артыкуле закранута пытанне, над якім варта паразважаць. У сваім артыкуле Нісцюк робіць выснову, што ў сучасных умовах "магчымы і крайне неабходны ўсенародны рэферэндум... і яго павінна правесці... сусветнае супольніцтва за свае сродкі, са сваімі патрабаваннямі, дэмакратычнымі механізмамі кантролю і прызнання яго вынікаў". Святая наіўнасць! Хай даруе мне паважаны дэпутат за маю рэзкасць, але гэта плод чысцейшай фантазіі! Папершае, уладу бяруць не для таго, каб яе аддаваць. Пра гэта не раз выказваўся сам белпрэзідэнт: "Я ўладу нікому не аддам!" Па-другое, марныя спадзяванні на сусветную супольнасць, што яна пагодзіцца правесці на Беларусі рэферэндум і ўкласці ў гэтую акцыю свае сродкі. Сусветнай грамадскасці добра вядомы "парадкі" на Беларусі, і рызыкаваць сваімі сродкамі яна не стане. Там, за "бугром", палітыкі — прагматыкі, а не "засушаныя" фантазёры. Па-трэцяе, залішняя надзея дэпутата на "народ". Узнікае пытанне, а ці ёсць у нас народ як нешта адзінае, якое валодае адзінаю воляю, здольнае на адзіныя дзеянні? Народ яшчэ выходзіць з саўковага трансу і знаходзіцца ў стадыі фарміравання. На Беларусі ёсць насельніцтва, масы, "электарат", з якіх пры дапамозе дэмагагічнай і папулісцкай дзейнасці па распаўсюджванні чутак і цыркулярнай рэакцыі можна стварыць адпаведныя групы экстатычнага натоўпу, які паквапіцца на салодкія абяцанкі і пойдзе за дэмагогамі-папулістамі. Ісці на пэўную рызыку можна толькі тады, калі ёсць цвёрдая ўпэўненасць ў станоўчым выніку. Сённяшні стан на Беларусі гэтаму не спрыяе...

(Працяг на 2-й стар.)

На 52,5 мільёна рублёў аштрафаваны В.Івашкевіч — адзін з арганізатараў акцыі рабочага пратэсту

Як стала вядома БелаПАН, вечарам 8 снежня падчас мітынгу, арганізаванага Свабодным прафсаюзам беларускім на плошчы Якуба Коласа, супрацоўнікі міліцыі затрымалі і даставілі ў суд Партызанскага раёна рэдактара бюлетэня "Рабочий" Віктара Івашкевіча.

Суддзя Мікалай Трубнікаў літаральна за некалькі хвілін вынес рашэнне, прызнаўшы В.Івашкевіча вінаватым у арганізацыі несанкцыянаванага шэсця да Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі пасля мітынгу 5 лістапада і пастанавіў аштрафаваць яго на 150 мінімальных заработных плат, што складае 52,5 мільёна рублёў. Нават фармальнага разгляду справы ў судзе не было: не апытвалі сведкаў, абвінавачваемаму не прадаставілі абарону і гэтак далей.

Нагадаем, што на працягу апошняга месяца суддзя Трубнікаў вынес зусім розныя прысуды арганізатарам несанкцыянаванага шэсця: ад папярэджання да адміністрацыйнага арышту на тэрмін ад 3 да 15 сутак.

Генадзь БАРБАРЫЧ.

Старшыня сейма Літвы прыняў дэлегацыю Вярхоўнага Савета Беларусі 13-га склікання

Старшыня Сейма Літоўскай Рэспублікі Вітаўтас Ландсбергіс 9 снежня прыняў дэлегацыю Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь 13-га склікання на чале з Сямёнам Шарэцкім, якая знаходзілася з візітам у Вільнюсе.

Як паведаміла БелаПАН прэс-аташэ кіраўніка літоўскага парламента Ларэта Закаравічэне, сустрэча прайшла ў дружалюбнай атмасферы. Дэпутаты з Беларусі праінфармавалі спікера Сейма аб становішчы ў сваёй краёне. Яны расказалі, што Вярхоўны Савет мае намер прызначыць на наступны год правядзенне прэзідэнцкіх выбараў. У гэтай сувязі ў гутарцы ўзнімалася і праблема запрашэння на гэтыя выбары замежных назіральнікаў, у прыватнасці — з Літвы.

Уладзімір ГЛОД.

Магілёўская вобласць адчувае бензінавы "голад"

Ужо каля трох тыдняў у Магілёве працягваецца бензінавы "голад". Кіраўніцтва вытворчага аб'яднання "Магілёўнафтапрадукт" не дае наконт гэтага ніякіх тлумачэнняў.

Пакуль жа бензінам у абласным цэнтры забяспечваюцца толькі жыццёва важныя службы — "хуткая дапамога", пажарныя і міліцыя. Прадпрымальныя "прыватнікі" запраўляюцца ў суседніх абласцях, а ўсе астатнія гадзінамі "дзяжураць" на аўтазапраўках з надзеяй купіць каштоўныя літры гаручага.

Кацярына АЎСЕЕНКА.

Югаславы пакажуць у Беларусі свае лепшыя фільмы

Адной з яркіх старонак Дзён культуры Югаславіі ў нашай рэспубліцы будзе Тыдзень фільмаў, створаных у гэтай краіне.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Міністэрстве культуры, беларускі глядач атрымае магчымасць убачыць на вялікім экране восем мастацкіх кінастужак, а таксама праграму дакументальных і мультыплікацыйных фільмаў. Некаторыя з іх прадставяць самі стваральнікі — вядомыя югаслаўскія кінарэжысёры Пётр Лалавіч, Здраўка Веліміравіч, Здраўка Шотра, Аляксандр Аўрамавіч, сцэнарысты Мілаван Віцезавіч і Йован Маркавіч.

Віктар КУКЛОЎ.

КОНКУРС

ВЫБЕРИ СВОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО!

Совместный проект газеты Народная Воля и пресс-центра гражданской инициативы Хартыя'97

Дорогие читатели!

Мы предлагаем вам принять участие в конкурсе, который может не только сделать вас богаче, но и изменить жизнь страны. Для участия в конкурсе необходимо лишь вписать в пустые графы фамилии белорусских политиков, которые, на ваш взгляд, могли бы наиболее успешно справиться с выполнением обязанностей на соответствующей должности. Если этого не делаем мы сами, то за нас по-прежнему будет решать кто-то другой.

ПРЕМЬЕР-МИНИСТР	
МИНИСТР ЭКОНОМИКИ	
МИНИСТР ФИНАНСОВ	
МИНИСТР ЮСТИЦИИ	
МИНИСТР ОБОРОНЫ	
МИНИСТР ВНУТРЕННИХ ДЕЛ	
МИНИСТР ИНОСТРАННЫХ ДЕЛ	
МИНИСТР СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА	
МИНИСТР ОБРАЗОВАНИЯ	
МИНИСТР КУЛЬТУРЫ	
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ГОСТЕЛЕРАДИО	
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ НАЦБАНКА	

Ф.И.О участника конкурса
Ваши телефон или адрес

Победителем конкурса станет тот читатель, который угадает максимальное количество лидеров опроса по соответствующим должностям.

Приз - **ВИДЕОКАССЕТА** с уникальным фильмом, автографом режиссера и **ВИДЕОМАГНИТОФОН** к ней.

Вырежьте заполненный купон и отправьте до 31 декабря по адресу:
220030, Минск, ул. Энгельса, 34а.
(на конверте необходимо сделать пометку «Конкурс»)

1 декабря в нашей газете был представлен совместный проект с пресс-центром гражданской инициативы Хартия'97 под заголовком "Выбери свое правительство". Мы предложили читателям представить свои кандидатуры на высшие государственные посты.

Эта инициатива получила широкую поддержку читателей. Многие из них просят повторить публикацию бланка конкурса. Что мы и делаем.

На "Брэстсельмашы" прайшоў несанкцыянаваны сход рабочых

Больш за сто чалавек узялі ўдзел у несанкцыянаваным сходзе, які прайшоў у адным з цэхаў народнага прадпрыемства "Брэстсельмаш".

Як стала вядома БелаПАН, рабочыя падтрымалі патрабаванні, з якімі выступілі ўдзельнікі пікета, арганізаванага Свабодным прафсаюзам беларускім, што прайшоў у Брэсце 28 лістапада, а гэта: мінімальная заработная плата — не ніжэй за 100 долараў ЗША, заработнай плаце — статус першачарговага плацяжу, прафсаюзам — доступ да радыё і тэлебачання. Апрача гэтага, удзельнікі сходу заявілі шэраг патрабаванняў свайму кіраўніцтву і вылучылі прадстаўнікоў ад "Брэстсельмаша" ў рэспубліканскі стачкам.

Валянціна КАЗЛОВІЧ.

Надвор'е

11 і 12 снежня на тэрыторыі рэспублікі захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, на большай частцы снег, месцамі мяцеліца. Вецер паўночны 6—11 м/с. Тэмпература паветра ўначы -7...-12, месцамі да -16. Удзень — -4...-9.

Будзьце з намі!

Ф. РД-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 6 3 2 2 2 (індэкс выдання)

Народная Воля

Колькасць камплектаў

на 1999 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)
Каму (прозвішча,ініцыялы)

ПВ	месца	літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету 6 3 2 2 2 (індэкс выдання)

Народная Воля

Кошт	падпіскі	руб.	Колькасць камплектаў	
	пераадрасоўкі	руб.		

на 1999 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)
Каму (прозвішча,ініцыялы)

Погляд

Апазіцыя і “апазіцыянеры”

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Што датычыць палітычнай апазіцыі — розных палітычных партый і палітычных грамадскіх плыняў, — то тут няма еднасці, назіраецца стракатасць у поглядах на сучаснасць і будучыню нашай Бацькаўшчыны. Есць палітычныя партыі і групоўкі, якія нібыта лічаць сябе апазіцыяй да рэжыму, а на справе спрыяюць ягонаму росквіту. Напрыклад, беларускі варыянт расійскага «Яблока» Вольгі Абрамавай. Гэта не што іншае, як траянскі конь расійскіх вялікадзяржаўнікаў. Ягоная прарасійская вялікадзяржаўная тэндэнцыя настолькі відавочная, што нават бацька расійскага «Ябло-ка» Яўлінскі, прысутнічаючы на канферэнцыі беларускага “Яблока”, каб крыху згладзіць прарасійшчыну ў беларускім “Яблоке”, выказаў думку, што на наступнай канферэнцыі беларускія “яблочники” будуць размаўляць пераважна на беларускай мове.

Некаторыя апазіцыйныя партыі на Беларусі акцэнтуюць сваю прыхільнасць толькі да сацыяльна-эканамічных праблем, ігнаруючы нацыянальна-адраджэнцкі фактар, гатовыя падтрымаць любую інтэграцыю з Расіяй, нават палітычную і ваенную. Цяжка сказаць, чаго больш у іхніх памкненнях: любові да “старэйшага брата” ці нянавісці да незалежнасці Беларусі...

Вялікае здзіўленне выклікае стан рэчаў у сучасным сацыял-дэмакратычным руху на Беларусі. Тут беларускія сацыял-дэмакраты ідуць “сваім шляхам” у сусветным сацыял-дэмакратычным руху, падзяліўшыся на дзве партыі. Ці не занадтая раскоша для дзесяцімільённай Беларусі? Здавалася б, паважаныя палітыкі, ярыя ненавіснікі існуючага рэжыму, кандыдат тэхнічных навук і доктар фізіка-матэматычных навук павінны былі б групаваць свядомых беларусаў вакол нацыянальна-незалежніцкай ідэі, а яны “гуляюць” у “палемічны прэферанс”, даказваючы адзін аднаму, хто з іх лепшы “сацыял-дэмакрат”, абвінавачваючы адзін аднаго ў амбіцыйнасці. Дарэчы, нашы палітыкі, відаць, ужо прывыклі чапляць біркі “амбіцыйнасці” адзін аднаму, але ніхто з іх не хоча прызнацца публічна ва ўласнай амбіцыйнасці. Відаць, з-за надтай сціпласці. А магчыма, не могуць заўважыць яе падчас бурных палітычных дэбатаў. Відаць, меў рацыю класік рускай літаратуры, калі гаварыў, што пыл на ўласных плячах нельга заўважыць. Нядаўна мой знаёмы, вядомы навуковец, у гутарцы пажартаваў, што зараз на Беларусі рыхтуюцца да рэгістрацыі яшчэ пяць сацыял-дэмакратычных партый. Мінюст зарэгіструе іх без праблем. Магчыма, шаноўныя палітыкі і прыхільнікі полігамнасці сацыял-дэмакратыі забыліся пра старажытнарымскае выслоўе *дзвідэ эт імпера* (дзялі і пануй), якое заўсёды помняць тыя, хто пануе...

Нельга не нагадаць гэтак званых “апазіцыянераў”, кіраўнікоў афіцыйных прафсаюзаў, якія выступаюць з “заявамі” (“затрабаваннямі”) да сучасных улад у духу колішніх “ультыматумаў” да ЗША кіраўнікоў Кітайскай Рэспублікі. Чытаючы заявы кіраўнікоў ФБП, міжволі ўспамінаеш радкі з паэмы М.Танка “Кастусь Каліноўскі”: “Паны сягоння водзяцца з царом за барады, дасць костку ім — пагодзяцца, сяляня запрададуць”.

Самым паслядоўным, самым самаахвярным у барацьбе супраць існуючага рэжыму за незалежнасць Беларусі з’яўляецца Беларускі народны фронт. Дзякуючы фракцыі БНФ у парламенце былі прыняты законы аб суверэнітэце Рэспублікі Беларусь, аб пазітыўным нейтралітэце, аб мовах, аб нацыянальнай сімволіцы, якую самачынна растаптаў узурпатар, “самазваны вярхоўны панславіст” сваім сфальсіфікаваным “рэферэндумам”. Колькі на БНФ вылілі бруду былая партнаменклатура КПБ, іх пераемнікі з сучаснага рэжыму! Але марныя натугі “временщиков” спісваць БНФ з палітычнай сцэны. Апазіцыя БНФ сёння — самая ўплывовая сіла ў Беларусі. Стваральнікі БНФ — гэта крыштальна чыстыя людзі, якія ідуць па правільна абраным стратэгічным шляху, не зважаючы на пагрозы і запалохванні, на асабістыя нягоды, на дзікія рэпрэсіі і непамерныя штрафы. Іх мэта — вольная, суверэнная, нейтральная, дэмакратычная, свабодалюбівая Беларусь — наш агульны дом для ўсіх народаў, якія пражываюць у ім. Нашы нядобразычліўцы знарок папракаюць Зянона Пазьняка і ягонага паплечніка Сяргея Навумчыка ў нейкай “здрадзе” за вымушаную эміграцыю. Часам і “сябры” далучаюцца да іх завыванняў. Дарэмна, “панове” і “спадарове”, скуголіце! За час знаходжання ў вымушанай эміграцыі Пазьняк і Навумчык зрабілі больш, чым БНФ за час свайго існавання ў справе прызнання Беларусі ў Заходняй Еўропе і ў ЗША, аб чым публічна заявіў выконваючы абавязкі старшыні БНФ Лявон Баршчэўскі. Дарэчы, гісторыя ведае шмат прыкладаў, што толькі ў эміграцыі ствараліся апазіцыйныя палітычныя партыі, якія затым прыходзілі да ўлады ў сябе на радзіме. Яскравы гэтаму прыклад — бальшавіцкая партыя і апазіцыйныя сілы Фідэля Кастра...

Аднак было б памылкова не заўважаць тактычных памылак, дапушчаных кіраўніцтвам БНФ. Напрыклад, “ускладанне дарункаў сацыялізму” да помніка Леніну ў Мінску, афішаванне люстрацыі і іншыя пралікі былі не на карысць. Нельга забываць, што Беларусь — самая збальшавізаваная з усіх постсавецкіх рэспублік, з саўковай закамплексаванасцю. Гэтыя факты “па-майстэрску” выкарыстаў для паклёпу і дыскрэдытацыі БНФ і яго прыхільнікаў “вярхоўны панславіст” у тэлевізійных шоу.

У некаторых допісах, што друкуюцца ў незалежных СМІ, іх аўтары даюць “парады” дэмакратычнай апазіцыі, як праводзіць агітацыйную работу ў масах. Некаторыя “раяць” кіраўнікам апазіцыі звярнуць асаблівую ўвагу на вясковы “электарат” белпрэзідэнта: ісці ў калгасы і саўгасы, у вёскі і там растлумачваць сваю палітыку. Відаць, шаноўныя “дарадцы” не ведаюць, што вясковы “электарат” — гэта “зона” “жыццёва важных інтарэсаў” “бацькі”, якая пільна ахоўваецца раённымі “вертыкальшчыкамі” і іх падначаленымі саўгасна-калгаснай аграрыяй. Яны надзейна трымаюць вясковы “электарат” у гарызантальным стане. Варта з’явіцца такому агітатару ад апазіцыі, як тут жа, нібы з-пад зямлі, узнікне ўчастковы ўпаўнаважаны, надзене кайданкі на рукі “парушальніка” прэзідэнцкага дэкрэта, адправіць яго ў РАУС для складання пратакола, а адтуль — у суд. Як вынік — турэмная камера або фантастычны штраф. Чытаючы “парады” добразычліўцаў, міжволі ўсплываюць пушкінскія радкі: “Каждый мнит себя стратегом, видя бой издалека”.

Напрыканцы нельга не закрануць пытанне аб ілюзіях, ад якіх яшчэ не пазбавіліся некаторыя кіраўнікі парламенцкай апазіцыі і некаторых апазіцыйных партый. Па-першае, непрыхаваныя спадзяванні і надзеі на расійскае кіраўніцтва аб ягоным уздзеянні на “бацьку” ў справе дэмакратызацыі і лібералізацыі на Беларусі. Думаецца, што добры “ўрок” атрымала парламенцкая апазіцыя перад лістападаўскім рэферэндумам у 1996 годзе, калі кіраўнікі расійскага парламента і ўрада завіталі на Беларусь з мэтай дасягнення “кампрамісу” паміж парламенцкай апазіцыяй і белпрэзідэнтам. “Гарачыя” юдавыя пацалункі, “шчырыя” запэўніванні ў спрыяльным вырашэнні пытання засталіся яскравым пацверджаннем пастулата, што палітыка — брудная справа. А віншавальная тэлеграма “з бліскучай перамогай на рэферэндуме, што яшчэ не адбыўся”, накіраваная кіраўніком расійскага ўрада з борта самалёта, што накіроўваўся ў Кітай, — гэта ўжо вяршыня непрыкрытага палітычнага цынізму.

Па-другое, некаторыя кіраўнікі апазіцыі вераць яшчэ ў “цудадзейны прывід” інтэграцыі, якая быццам прынясе беларускаму народу “райскае жыццё” з усімі зямнымі дабротамі.

Усіх прыхільнікаў інтэграцыі так і хочацца папярэдзіць радком з “Боскай камедыі” Дантэ, дакладней — надпісам на варотах дантавага “Пекла”: “Входящие, оставьте упованья!”. Але гэта ўжо іншая тэма, якая чакае свайго высвятлення...

Васіль СОКАЛ,
выдатнік народнай асветы, інвалід Айчыннай вайны другой групы.

Ляхавіцкі раён.

За рэкордную суму прададзены на аўкцыёне ў Віцебску будынак былога Палаца культуры трэста №9. Яго новыя гаспадары пажадалі застацца невядомымі

Былы Палац культуры трэста N 9 прададзены на чарговым аўкцыёне ў Віцебску. Двухпавярховы будынак агульнай плошчай 1624 квадратныя метры, пабудаваны ў 1957 годзе, купілі бізнесмены, якія пажадалі застацца невядомымі, за 5 мільярдаў 360 мільёнаў рублёў, у той час як пачатковая цана аб’екта складала 2 мільярды 354 мільёны рублёў.

Упершыню Палац выстаўляўся на аўкцыён 8 жніўня гэтага года, тады яго ацэначны кошт складаў 4 мільярды 708 мільёнаў рублёў. У другі раз будынак планавалі прадаць 25 верасня, аднак ён быў зняты з таргоў.

І вось зараз у Палаца з’явіўся новы гаспадар, які плануе адкрыць у будынку бізнес-цэнтр, дзе будуць створаны ўсе ўмовы для беларускіх і замежных бізнесменаў, якія пажадаюць укласці інвестыцыі ў эканоміку Беларусі. Чакаецца, што ўжо ў наступным годзе ў будынку бізнес-цэнтра размесцяцца офісы і гатэль высокага класа.

Дарэчы, па цане свайго продажу Палац пераўзышоў суму ўсіх будынкаў, прададзеных на аўкцыёнах у Віцебску ў гэтым годзе, якая склала 4 мільярды 127 мільёнаў рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, БелаПАН.

За нядбайнасць кіраўнікоў караюць рублём

У выніку 15,5 тысячы праверак, праведзеных спецыялістамі камітэта па інспекцыі працы, за 11 месяцаў гэтага года на прадпрыемствах прамысловасці і сельскай гаспадаркі было выяўлена больш як 286 тысяч парушэнняў заканадаўства аб працы і правіл яе аховы. З-за парушэнняў, якія стварылі пагрозу жыццю і здароўю работнікаў, прыпынілася работа 157 цэхаў, 638 вытворчых участкаў і 24 тысяч адзінак станкоў і механізмаў. Да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута 6,4 тысячы службовых асоб. З іх спагнана амаль паўтара мільярда рублёў штрафаў. Да 3525 наймальнікаў прыменены эканамічныя санкцыі на суму 5,6 мільярда рублёў.

Дапамагаюць дзяржаўныя інспектары рабочаму чалавеку і ў абароне законных правоў. Разгледжана звыш шасці тысяч зваротаў работнікаў вытворчасці. У выніку 70 чалавек, звольненых з парушэннем заканадаўства аб працы, адноўлены на рабоце. На карысць грамадзян, чые працоўныя правы былі ўшчэмлены або парушаны, спагнана ўвогуле 8,1 мільярда рублёў.

Таццяна СМІРНОВА, БелТА.

Стоп-кадр

На кірмашовай плошчы г.п.Іўе.

Фота IREX/ProMedia.

О смысле лозунга в деревне Рясна

Интересную переписку о смысле лозунга на местном Доме культуры затеял житель деревни с представителями власти. Она говорит о многом и ярко высвечивает любопытные штрихи нашей жизни и деятельности “вертикали”, ее “пропагандистов и агитаторов”.

Впрочем, почитаем...

“На здании Дома культуры в д.Рясна Каменецкого района, где председателем правления колхоза ”Советская Белоруссия" В.Л.Бедуля, висит лозунг: “Защитим деревню — спасем страну”. Читаю и думаю: “О чем он?”. Многим непонятно его содержание. Об этом я написал в областную газету “Заря”. Оттуда мое письмо переслали в Каменецкий райисполком. И вот получаю ответ за подписью председателя райисполкома В.А.Мацука №25-12/10 от 27.10.1997 г. Он так разъясняет: “Смысл лозунга, вывешенного на здании Дома культуры в д.Рясна — защита села от тех, кто ратует за развал колхозов, за переход к частному хозяйствованию на земле”.

По вопросу о развале колхозов я опять пишу письмо в райисполком и, ссылаясь на районную газету, доказываю, кто именно разваливает колхозы.

В газете “Ленинец” №14 от 31 января 1991 г. помещена таблица результатов труда за 1990 год в колхозах. В ней показано, что колхоз “Советский пограничник” имеет 900 коров, валовой надой молока 2 792 тонны, надой от коровы — 3 103 кг. А вот после 7 лет, в 1997 году, как сообщает та же газета, результаты следующие: коров стало 555, валовой надой 1 414 тонн, да и каждая корова дала лишь по 2 556 кг молока.

Колхоз имени Кирова в 1990 году имел 935 голов коров, валовой надой молока — 2 452 тонны, а каждая корова дала по 2 623 кг. молока. В 1997 году коров стало 452 головы, валовой надой составил 743 тонны, а каждая корова дала по 1 644 кг. молока.

Как видим, колхозы разваливаются сами по себе. О чем и информирую местную власть.

На свое письмо получаю ответ от первого заместителя председателя райисполкома А.А.Жуковича. Он заверяет меня, что никакого развала в колхозах нет. “На протяжении ряда лет колхоз ”Советский пограничник" работает стабильно, занимает устойчивое финансовое положение", — сообщает он. Но разве ничего не говорит о развале тот факт, что в 1990 году в районе было 21 653 коровы, а валовой надой молока — 73 279 тонны, а через 7 лет хозяйствования, в 1997 г., коров стало 17 086, валовой надой — 40 832 тонны. Какие же тут достижения, о которых ратуют районные чиновники?"

Михаил ОЛЬШЕВСКИЙ,
житель деревни Заречье Каменецкого района, ветеран Великой Отечественной войны.

Вместо комментария.

Как видим, человек так и не смог получить вразумительный ответ на свой вопрос. Ни в областной газете, ни в райисполкоме не увидели важной темы, которая волнует неравнодушного человека. То, что деревня катится к глубокому кризису, что из года в год ухудшаются показатели работы колхозов, изнашивается техника, уже очевидно многим. Это видно и простым труженикам полей. И многие из них, как и автор письма, пытаются разобраться в причинах столь тяжелого положения в сельском хозяйстве.

Жаль, что в организациях, куда обращался автор, не увидели в его сигналах темы для серьезного разговора на совещаниях, страницах упомянутых газет, а все свели к идеологизированному разъяснению “заблуждающемуся”. Между тем, как нам кажется, именно в лозунге на Доме культуры автор увидел причину многих бед. Идеология борьбы, а не созидания, которая так и выпирает из лозунга, идеология опоры на отжившие методы управления — и есть путь к тупику.

Самаволка прывяла да бяды

Калі б жыхар Полацка ведаў, чым абернецца для яго самавольнае астаўленне спецкамендатуры Расонскага РАУС, ён бы не толькі не рашыўся на такі крок, але і астатніх адгаварыў бы ад неабдуманых дзеянняў. У гэтай установе ён, як умоўна асуджаны, адбываў тэрмін пакарання за крадзёж. Толькі вось пабыць доўга на волі “хіміку” не давялося. Паспеў дабрацца паднаглядны толькі да пасёлка Фарынава Полацкага раёна, дзе, на сваю бяду, сустрэў раней судзімага Н. Іх кароткая сустрэча пераўтварылася ў спрэчку, якая завяршылася смерцю палачаніна. Цяпер міліцыі прыйдзецца шукаць яго забойцу, які кінуўся наўцёкі. І ўжо зусім недарэчным выглядае гэта здарэнне, калі ўлічыць, што неўзабаве каля 70 працэнтаў асуджаных падобных спецустаноў з нагоды прадстаячай амністыі хутка выйдуць на волю. Верагодна, загінуўшы проста не ведаў аб такім законапраекце, разгледжаным Палатай прадстаўнікоў так званага Нацыянальнага сходу.

Уладзімір ШЫТАЎ.

Выстаўкі

Спяшайцеся ўбачыць наіўнае мастацтва

У сталічным Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва адкрылася выстаўка работ са збораў Музея наіўнага мастацтва ў Ягодзіне.

Менавіта ў Югаславіі зарадзілася цікавасць да гэтага віду мастацтва, які прынята называць наіўным ці інсіта. Цяпер жа ён прыцягвае ўсё большую ўвагу спецыялістаў і публікі ва ўсім свеце.

Гэта выстаўка абяцае стаць падзеяй у культурным жыцці нашай краіны яшчэ і таму, што ў Мінску наіўнае мастацтва прадстаўлялася ўсяго адзін раз — у 1994 годзе. Прычым паклоннікам жывапісу трэба паспяшацца: экспазіцыя ў Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва будзе дэманстравацца толькі да 15 снежня.

Эдуард ПІВАВАР.

Периферийные заметки

Никто не виноват

С самого утра не повезло: воду, которую отключили в нашей пятиэтажке еще вчера вечером (естественно, не предупреждая), утром так и не включили. Умыться не помешало бы, пеленки детские постирать, чайку попить для бодрости. Ведра в руки — и носить прекрасным морозным утром по скользкой дороге из колонки, которая находится неподалеку (метров 200), в частном секторе. Хорошо — вместо зарядки, да и этаж всего-то второй.

Позвонил в диспетчерскую, которая отвечает за аварии, поговорили:

— Скажите, что случилось с водой?

— Звонили из водоканалхоза, говорят, трубу прорвало.

— Раз прорвало — значит, вовремя не заменили. Выходит, сами виноваты...

— Ну почему же виноваты? Никто не виноват, просто трубу прорвало(!!!)

...Дома ребенок плачет — заболел, и надо лечить. Обзвонил еще вчера все аптеки — оказывается, в нашем городе нигде и ни за какие деньги нельзя купить новокаин для инъекций, и ампициллина, наиболее распространенного антибиотика, тоже в продаже нет...

Ах, что же это я — уже 8 часов — нужно бежать занимать очередь за молоком. Очередь небольшая — всего человек тридцать. Уже 8.30, а молочных продуктов, которые должны завозить с 7 до 8, еще нет. Вместо них магазин навестил председатель горисполкома, на месте ознакомился с обстановкой и уехал — принимать меры.

Никто из стоящих в очереди свое место не покинул, чтобы пожаловаться градоначальнику на всяческие безобразия в торговле — место в очереди дороже обещаний “вертикали”.

Ну вот и молоко привезли — два литра на человека и два стаканчика сметаны, масла нет и не будет. Ну и шут с ним, зато молока мне хватило — много ли надо белорусу в период “рыночного социализма” для счастья.

Нет воды, нет ампициллина, нет молока... Кто виноват? Да никто не виноват...

Алексей ДИКОВИЦКИЙ.

Стоп-кадр

Парад тэхнікі, якая выпускаецца на Мінскім аўтамабільным заводзе.

Фота IREX/ProMedia.

Украшает ли улицы Минска реклама сигарет?

“Ежегодно в Великобритании от болезней, связанных с курением, умирают 120 тысяч человек. Реклама сигарет нужна табачным компаниям, чтобы заполнять эту брешь в армии курильщиков новыми добровольцами”. Такими словами ведущий первого канала Би-би-си начал информационное сообщение о вводе полного запрета рекламы табачных изделий в Великобритании. Этот запрет сопровождается также запретом на спонсорство спортивных и иных мероприятий со стороны табачных компаний, вводимом на территории всего Европейского Союза.

Для производителей сигарет в Англии, как и во многих других западных странах, в последние годы настали тяжелые времена. Курение запрещено практически во всех общественных зданиях: университетах, больницах, торговых центрах, на остановках транспорта, на основных воздушных рейсах. Американский штат Калифорния ввел полный запрет на курение в ресторанах и барах. Реклама сигарет уже давно не идет на телевидении крупнейших стран.

Почему свободное общество решилось так резко вмешаться в свободу выбора личности? Причины как минимум две. Во-первых, “свободный выбор” немыслим без полной информации о последствиях курения, которую табачные компании, разумеется, не рекламируют. Во-вторых, курение — это не только вопрос личного выбора: курильщик подвергает окружающих практически такому же риску, как и себя самого, что неопровержимо доказывают последние научные исследования.

Каждая уличная реклама табака в Великобритании несет надпись, предупреждающую о вреде курения. Размер букв настолько крупный, что ее можно прочитать практически с того же расстояния, с которого узнается марка рекламируемых сигарет. Обычно написано не сухое “Минздрав предупреждает...”, а гораздо более ясное и конкретное “Курение вызывает рак”, “Курение во время беременности вредит ребенку” или самое недвусмысленное “Курение убивает”.

Разумеется, эти прописные истины не переубедят заядлых курильщиков, однако сигаретная реклама для них и не предназначена. Ее основной аудиторией являются подростки, только втягивающиеся во вредную привычку. Идея ярких и простых предупреждающих надписей состоит в том, чтобы информация о последствиях курения попала в подсознание молодых людей так же, как туда врезаются образы суперменов “Мальборо”.

Согласно журналу “Итоги”, на Западе на табачные компании планомерно наступают со всех сторон, облагая немыслимыми налогами и изводя бесконечными судебными исками об утраченном здоровье. Но ничего этого им не грозит на вновь открывшихся рынках Восточной Европы. Вот почему реклама сигарет заполнила наши улицы и средства массовой информации. К чести восточноевропейских стран (например, Венгрии, Чехии, Словакии) реклама табачных изделий сопровождается информацией о последствиях курения. А в Москве даже вывешены специальные антитабачные рекламные щиты (“На курение нет времени”).

Удивительно, что в Минске, где реклама сигарет составляет большую часть уличной рекламы, предупреждения о вреде курения отсутствуют. Считаем ли мы, что молодые белорусы настолько образованнее жителей других стран, что им не нужна информация о последствиях курения? Устоят ли они перед красочными плакатами, всевозможными “табачными” конкурсами и играми, предлагаемыми молодежными радиостанциями, газетами и журналами? Не придется ли нам с вами, погнавшимися за сиюминутными доходами от рекламы, десятилетиями расплачиваться за подорванное здоровье миллионов соотечественников?

А если так, то не проще ли ввести давно принятые в цивилизованных странах правила рекламы табачных изделий и перестать демонстрировать на рекламных щитах свое безразличие к будущему нации?

Олег ЧЕРП,
аспирант Манчестерского университета.

Минск.

Ну и ну!

Белорусский режим пытается возродить Павликов Морозовых

Второй месяц белорусские государственные структуры преследуют участников ноябрьской “голодной” акции, организованной Свободным профсоюзом у Минского тракторного завода. Судья Н.Трубников за требование митингующими зарплаты объявил в общей сложности уже 39 суток ареста. На очереди у властей еще четыре дела.

Столичная милиция после митинга 5 ноября 1998 года схватила во дворе дома двух подростков: Павла Петрашкевича и Юрия Костюкевича. 16-летних юношей силой доставили в полицейский участок (райотдел) для составления протокола. А чтобы оформить правонарушение на 16-летнюю Нормину Алиеву, полицейские ищейки ворвались рано утром к ней в квартиру.

Родители Павла и Юрия провокационные действия сотрудников правоохранительных органов опротестовали в прокуратуре и протоколы, составленные на их сыновей, пока еще карательными органами не реализован. Зато подвергли взысканию юную минчанку.

Из письма Нормины Алиевой в “Народную волю”:

“Меня вместе с мамой вызвали в комиссию Мингорисполкома по делам несовершеннолетних. В кабинете N216 по улице Захарова, 53 находилось шесть человек.

Первым делом спросили, считаю ли я себя виновной. “Конечно же нет! Ведь я шла со своей мамой, которая тогда была больна”. Затем последовали другие вопросы, а за ними и высказывания членов комиссии, общий смысл которых в том, что я, несовершеннолетняя и не имею права принимать участие в подобных митингах и шествиях. Мой встречный вопрос: “А что, разве гарантированная Конституцией свобода слова на несовершеннолетних не распространяется? Мы ведь тоже граждане Республики Беларусь!” — оставили без внимания. Вместо ответа стали обвинять мою маму в том, что она силой потянула меня на митинг.

О какой силе может быть речь? Она — моя мама! И я всегда пойду за ней, несмотря ни на что. А в тот день мама был больна и сопровождать ее был мой дочерний долг.

Один из членов комиссии предлагал оштрафовать на пять минимальных заработных плат (около двух миллионов рублей), *но окончательное решение комиссии — объявить предупреждение.*

За что? Почему я не могу идти по городу со своей мамой, и тем более днем? На основании какого закона мне запрещают ходить по улицам?

С болью в сердце воспринимаются эти искренние девичьи строки. Пособники нынешнего режима воспитывают молодежь в духе неуважения к взглядам и обычаям родителей, к традициям белорусского народа. Девочку наказывают за послушание, за то, что она не бросила больную мать (?!). За то, что шла под флагом трудового народа, а не бросилась под знамёна нынешнего “вождя”.

Что ж, Беларусь может гордиться своей дочерью Норминой Алиевой, которая не пошла по пути Павлика Морозова, отрекшегося от родителей, не согласных с политикой вождя тогдашнего.

Валерий АЛЕКСЕЕВ.

На снимке: *Нормина Алиева вместе со своей мамой возвращается с митинга, проводимого Свободным профсоюзом в защиту рабочих. Действительно, “правонарушительница” свою маму, не угодную “вождю”, не бросила.*

Памяць

“Які гэта быў шчодры чалавек...”

Тады, як і цяпер, усіх “кідалі” на сяўбу, догляд пасеваў, жніво. І Віктар Шанькоў, супрацоўнік прамысловага аддзела Беларускага тэлеграфнага агенцтва, трапіў у катэгорыю тых, хто павінен быў у “штурмавым парадку” разабрацца, навесці шораху і напісаць. Ён пазваніў мне па парадзе першага сакратара райкама партыі К.Сінічкіна, а пры сустрэчы, усміхнуўшыся, сказаў:

— Ды я хоць і нарадзіўся ў вёсцы, у Краснапольскім раёне, сельскую гаспадарку ведаю слаба. Памажы разабрацца, як у раёне ідзе сяўба яравых.

Я памог, чым мог. З таго і пачаліся нашы прыязныя адносіны. Праз год я стаў таксама супрацоўнікам БелТА, нашы пакоі былі праз калідор.

У мяне застаўся самы прыемны ўспамін пра яго, як пра разумнага, дасведчанага, таленавітага журналіста. Прыгадваецца яго ацэнка Гродна, дзе ён пабыў у камандзіроўцы:

— Дык гэта ж Еўропа! А мы ў сваёй Магілёўшчыне засталіся ў нейкім сярэднявеччы.

Іншым разам сказаў:

— На якое ліха Чырвоная Армія “вызваліла” Заходнюю Беларусь? Вы ж цяпер жылі б, як у Польшчы. І дадаў: Паглядзеў бы ты на жыццё ў маёй Магілёўскай вёсцы. Жабрацтва.

Ён не раз гаварыў, што не можа цярпець дурняў ва ўладзе.

— Не магу зразумець іх. Дарваліся да самых высокіх пасад у Беларусі — у цэнтры Еўропы. Здаецца, жыві і радуйся, працуй на карысць свайго народа, урэшце, на сваю карысць. Дык не! Трэба нішчыць сваё, нацыянальнае, сімвалы, мову, культуру, гісторыю...

Ён усё гэта балюча перажываў. А там, дзе мог, адстойваў сваё, беларускае. Помніцца такі эпізод.

Паехалі мы адпачыць на Азоўскае мора. Аднойчы наведалі нас украінскія сябры. Пасядзелі за сталом. Прыемна пагутарылі. А пасля ўкраінцы заспявалі свае песні. О, якія ў іх песні! І як спяваюць — раздольна, душэўна, з пачуццём нацыянальнага гонару.

Паспявалі — і да нас, з такой далікацінкай, каб не дужа пакрыўдзіць, але ж і каб пацвердзіць, што песні іхнія не ведаюць роўных.

— А вы нас зможаце перасняваць?

І пазіраюць з хітрынкай: што вы, маўляў, можаце? Віктар улавіў гэта, і беларуская кроў у ім закіпела. Віктар моўчкі ўстаў. Адышоў крыху ад драўлянага, з дошак, стала. І заспяваў.

Я шмат разоў чуў, як ён спявае. Голас у яго моцны, прыемны. Ды мелодыю адчувае папрафесійнаму: вучыўся ў кансерваторыі.

І адразу прыціхлі ўкраінцы. Растаяла лёгка-іранічная ўсмешка на вуснах старшыні калгаса. Яго калега не зводзіў з Віктара вачэй.

Каб любіць Беларусь нашу мілую,
Трэба ў розных краях пабываць.
Разумею цяпер, чаму з выраю
Жураўлі на Палессе ляцяць.

Віктар спяваў пра самае запаветнае: пра нашу Радзіму.

— Ёсць і ў вас што паслухаць, — сказалі ўкраінцы.

У гэтай песні, у пачуцці, з якім Віктар яе выканаў, мне да сёння чуецца Віктарава любоў да нашай роднай Беларусі.

Віктар, тады карэспандэнт Беларускага радыё, пазваніў мне — адказнаму сакратару рэдакцыі часопіса “Родная прырода”.

— Хутка рыбы ў Беларусі не будзе. Нішчаць яе ўсе і ўсюды. Па-варварску, па-драпежніцку. Давай зробім цыкл перадач для радыё і выступім у часопісе.

Так і зрабілі. Ох, што ўсчалося! Вялікі “рыбны” начальнік пайшоў да Генадзя Бураўкіна, які тады быў старшынёй Камітэта па тэлебачанні і радыёвяшчанні, патрабаваў абвяржэння і г.д. Генадзь Мікалаевіч аказаўся на вышыні. Мы яшчэ надрукавалі артыкул у “Роднай прыродзе”.

У апошнія свае гады ён страціў надзею на паляпшэнне сітуацыі ў Беларусі. Неяк у безвыходнасці сказаў мне:

— Плюну на гэтую журналістыку. Абрыдла ўсхваляць партыйную брыду — розных гэтых... Падамся куды-небудзь у вёску, буду жыць на беразе возера ці ракі ды пісаць пра тое, пра што сказаць хочацца.

Тут паявілася магчымасць пачаць сваю справу, і ён стварыў малое прадпрыемства. Заняўся Віктар будаўніцтвам дамоў, катэджаў, дач і г.д. У асноўным атрымлівалася. Паявіліся грошы. Іх не збіраў, дзяліўся з людзьмі. Стаўшы, як я яго называў жартам, капіталістам, стаў яшчэ больш шчодрым. Ён сваім будаўнікам плаціў салідную зарплату. З некаторымі з іх мне давялося сустрэцца. Адзін з іх у аўтобусе, калі ехалі з пахавання Віктара, з сумам сказаў:

— Які гэта шчодры быў чалавек. Я ніколі і нідзе за свае пяцьдзесят гадоў гэтулькі не зарабляў, як у яго.

Здаралася, што я іншы раз стараўся стрымаць Віктара ў яго шчодрасці. Ён, бывала, даходзіў да таго, што сам заставаўся без грошай. Пры мне было: убачыў суседа ў паношаным касцюме і спытаў: “Што, грошай не маеш апрануцца па-людску? Вось, бяры. А каб заўтра мне паказаўся ў новым касцюме”.

Ён раздаваў грошы, рэчы, мог з любым сустрэчным падзяліцца апошнім. А на мае заўвагі адказваў:

— Колькі таго жыцця? А грошы — што? Ды нішто. Сёння ёсць, заўтра няма.

...30 красавіка вечарам пазваніла мне Зіна — жонка Віктара:

— Віктара няма.

Пасля даведаўся ад тых, з кім ён у той вечар сустракаўся. Яны прыйшлі да Віктаравай кватэры, ён адправіў іх, сам застаўся пакурыць. Загараджальную рашотку каля акна на сёмым паверсе нехта “прыбраў”. Шкло ў акне было выбіта. Віктара знайшлі на асфальце каля дзвярэй пад’езда мёртвым.

Я ўпэўнены, што калі б хоць кожны дзесяты зрабіў столькі, сколькі Віктар, думаў так, як ён, то наша жыццё было б не такім, якое яно ёсць і зараз.

Мікола ДЗЕЛЯНКОЎСКІ, пісьменнік.

Народная Воля 11 СНЕЖНЯ 1998 г.

Зеркало

Ельцин может вернуть смертную казнь

"Дейли телеграф" (Великобритания): "Возможно, Россия восстановит смертную казнь в ответ на волну жестоких преступлений, заявил высокопоставленный сотрудник президента Ельцина.

Ельцин ввел мораторий на применение высшей меры наказания в 1996 году при вступлении России в Совет Европы. Участие в этой организации исключает смертную казнь в мирное время. Но убийство в прошлом месяце либерального парламентария Галины Старовойтовой усилило призывы разных политических сил к борьбе с преступностью более жесткими методами.

Его (советника президента по правам человека Владимира Карташкина. — **Прим. ред.**) заявления последовали за крайне твердыми ремарками премьер-министра Евгения Примакова, который сказал по телевидению в минувшие выходные, что преступники бросили стране вызов".

США могут сократить свой ядерный арсенал

"Крисчен сайенс монитор" (США): "Когда Советский Союз развалился на части в сентябре 1991 года, унося с собой "холодную войну", бывший президент Буш выбрал этот момент для азартной стратегической игры по высоким ставкам.

Предприняв шаг в направлении завершения периода балансирования на краю атомной пропасти и одновременно в поддержку российских реформаторов, он решил в одностороннем порядке выбросить тысячи ядерных боеголовок, деактивировать 450 ракет дальнего радиуса действия и вывести бомбардировщики США из состояния 24-часовой боевой готовности.

Этот жест возымел действие. В следующем месяце Кремль ответил собственными радикальными мерами, включившими в себя предложение начать переговоры о сокращении половины из 6 тысяч боеголовок, которые стороны могли бы использовать в соответствии с договором о сокращении стратегических наступательных вооружений от 1991 года (СНВ-1).

Многие эксперты и некоторые лидеры демократической партии заявляют, что настал момент для того, чтобы президент Клинтон выступил с собственной решительной инициативой в отношении одностороннего сокращения боеголовок. А поддержка такой точки зрения может прийти из неожиданного места. Официальные лица Пентагона призывают Клинтона в одностороннем порядке рассмотреть возможность сокращения арсенала США до установленного СНВ-1 максимального уровня".

Следующая горячая точка на Балканах?

"Крисчен сайенс монитор" (США): "После бурного десятилетия, в ходе которого Югославия рассыпалась на части, а сербская экономика опустилась до уровня "третьего мира", времена стали быстро меняться в северной провинции Воеводина. Ее население живет все хуже. Все больше и больше Воеводина хочет автономии.

Международные наблюдатели опасаются, что Воеводина вдохновится примером другой сербской провинции — Косово, которая борется за автономию, и тем самым превратится в новую горячую точку на Балканах.

"Мы не спускаем глаз с Воеводины, особенно с напряженности вокруг проблемы автономии, — говорит один западный дипломат в Белграде. — Такой ход дел может толкнуть к поляризации. Какие-то радикальные события в Воеводине способны дестабилизировать весь регион".

Сельское хозяйство и нефтяная промышленность Воеводины обеспечивают 40 процентов бюджета Сербии. Однако эти деньги попадают в коррупционные потоки в Белграде и редко возвращаются назад.

Хотя Воеводина далека от превращения в новое Косово, опросы населения в последние 4 года показывают, что воеводинское движение имеет тенденцию к росту: 65 процентов опрошенных высказываются в пользу большей автономии, а еще 15 процентов хотят, чтобы Воеводина получила статус республики наравне с Сербией и Черногорией".

Литовскому президенту можно пить шампанское

Как известно, Литва после восстановления независимости избрала своего второго президента. Им стал эколог В.Адамкус, представитель эмиграции, большую часть жизни живший за океаном.

Теперь уже можно сказать: Литва сделала правильный выбор. Дела у наших соседей идут хорошо!

На снимке: *чета Адамкусов поднимает шампанское.*

Крымінал

Крывавая траса

Вось і дажыліся мы да таго моманту, калі ездзіць па дарогах краіны стала проста небяспечна для ўласнага жыцця, таму што ўсё часцей рабуюць, а то і забіваюць. Вось і на ўчастку аўтастрады Полацк—Невель літаральна за суткі здарыліся дзве крывавыя разборкі. Спачатку ля Полацка была абстраляна аўтамашына, на якой вярталіся дадому пасля ўдалага камерцыйнага рэйса чацвёра беларускіх прадпрымальнікаў. З дагнаўшай іх легкавушкі моцным агнём былі забіты трое хлопцаў і моцна паранена ехаўшая з імі жанчына. Нападаўшыя забралі з сабой усю грашовую выручку ў суме 7 тысяч расійскіх рублёў.

На наступны дзень ужо на расійскай тэрыторыі ў аўтамашыне "Фольксваген" быў знойдзены труп беларускага крымінальнага аўтарытэта з Наваполацка, які хаваўся ад праследавання праваахоўных органаў. У гэты ж тэрмін судовай калегіяй па крымінальных справах Віцебскага абласнога суда вынесены прыгавор па справе васьмі непаўнагадовых з горада нафтахімікаў, якія таксама прамышлялі рабункамі на дарогах вобласці. Суд пазбавіў волі ўсіх членаў банды, пяцёра з якіх былі студэнтамі ўніверсітэта, тэрмінам на 6—8 гадоў. Але хто дасць гарантыю, што пасля гэтага на нашых дарогах стане спакайней?

Уладзімір ШАЙКОЎ.

Блюз жыве ў Мінску

18—19 снежня ў канцэртнай зале "Кастрычнік" у Мінску пройдзе III міжнародны фестываль "Блюз жыве ў Мінску". Яго арганізатарам традыцыйна выступіў "Стар-клуб", падтрымку аказаў Мінгарвыканкам.

На прэс-канферэнцыі, прысвечанай маючаму адбыцца фестывалю, прэзідэнт "Стар-клуба" Генадзь Старыкаў выказаў спадзяванне, што цяперашні "Блюз" не саступіць леташнім і прадэманструе такі ж высокі ўзровень. Гледачы змогуць пазнаёміцца з маладымі таленавітымі выканаўцамі, пакуль невядомымі шырокай аўдыторыі. Вядомыя ж музыканты прадставяць увазе аматараў блюза новыя праекты.

Сваю галоўную задачу "Стар-клуб" бачыць у папулярызацыі і прапагандзе блюза. Клуб рэгулярна, па чацвяргах, праводзіць элітныя вечары ў кафэ "Арланда", дзе збіраецца эліта беларускага блюза, а таксама маладзёжныя — у клубе "Акварыум". А раз у год ён арганізоўвае міжнародны фестываль "Блюз жыве ў Мінску", які мае добрую рэпутацыю і карыстаецца павагай прафесіяналаў.

У гэтым годзе гасцямі і ўдзельнікамі фестывалю стануць: "Ліга блюза" (Расія), якая падрыхтавала праект сумесна з беларускай групай "Крама"; Энвер Ізмайлаў (Украіна); Лена Ледофф (Польшча); прадстаўнікі Беларусі — Уладзімір Угольнік, Іван Маркаў, "Стокс", "Блюз Граунд", "Дзіліжанс", "Князь Мышкін" і інш.

Марыя ПЯТРОВА, БелаПАН.

У Віцебску адкрыты X міжнародны фестываль імя І.Салярцінскага

У Віцебску ўрачыста адкрыты X міжнародны музычны фестываль імя Івана Салярцінскага. Павага да памяці выдатнага музычнага асветніка прыцягнула на фестываль прадстаўнікоў з Расіі, Польшчы і Германіі.

Галоўнай канцэртнай пляцоўкай стала мясцовае музычнае вучылішча, якое носіць імя Салярцінскага. У праграме фестывалю — традыцыйныя чытанні "Віцебскі рэнесанс пачатку XX стагоддзя", канцэрты, выставы, сустрэчы ў гарадской музычнай гасцёўні.

Яўген ГАЙ.

"Райскі пацалунак" з Шуміліна

Дэфіцыт напітку, без якога немагчыма ўявіць навагодні стол, запоўніць прадукцыя шумілінскага прадпрыемства "Вежа". Тут уступіла ў строй пастаўленая з Італіі лінія па вытворчасці шампанскага.

Намеснік старшыні Віцебскага аблвыканкама Мікалай Федарчук разрэзаў чырвоную стужку — і з канвеера сышлі першыя бутэлькі іскрыстага напітку пад назвай "Райскі пацалунак". У снежні ў гандлёвую сетку паступіць больш за 600 тысяч бутэлек святочнага віна.

Вольга СІДАРОВІЧ.

Ніл ГІЛЕВІЧ

Вершы з зазімку 1998-га

У Расеі

У Расеі, прыроўненай к волату,
багацейшай за ўсіх на планеце,
паміраюць настаўнікі з голаду,
застаюцца сіротамі дзеці.

У Расеі, якую я змоладу
паважаю, як родную крэўна,
паміраюць настаўнікі з голаду.
Я памёр бы таксама, напэўна.

Адляцеў бы і знікнуў у выраі —
там, адкуль у жыццё не
вярнуцца.
У жыццё, дзе апошнія вырадкі
імем Бога й Радзімы клянуцца.

1998, снежань.

Метамарфозы

Як перайначылася нацыя!
Бывала, наскі чалавек,
пакуль рукамі не памацае —
хапком не купіць рэч павек.

Цяпер —
мы пільнасць гэту страцілі:
замест здаровага каня —
напампаваную здыхляціну
купляем з тэлека штодня.

Раней —
не толькі ўласным страўнікам
жылі мы. Клопат-одум браў:
а ці багата ўнукам-праўнукам
дадзім мы ў спадчыну дабра?

Цяпер —
пакуль сяк-так трымаемся
і нешта нейкае ядзім —
мы ў лёс нашчадкаў не
ўзіраемся,
у век наступны не глядзім.

Раней —
абдзеленага розумам,
каму Бог мала ўклаў у лоб,
хрысцілі пэўна і без роздумаў:
"Дурніла! Ёлуп! Асталоп!"

Цяпер —
і мудрым штосьці нашкодзіла,
і шэпча ўжо вучоны пан:
"А можа, сам я — дурань,
боўдзіла,
аболтус, ёлупень, балван?.."

1998, снежань.

Брава, Айчына!

Божа!
Колькі выходзіць газет!
Нават назваў усіх не запомніць.
Нават бегла асвоіць вачыма —
і то немагчыма.
А найболей здзіўляе,
што ёсць чым усе іх запоўніць.
Гэта ж колькі
патрэбна мець розуму!
Брава, Айчына!

Во прарвала,
шугнула,
пагнала,
папёрла,
панесла!
Уяўляю, як цяжка было
падпіраць гэту масу плячыма.
Як было ў чарапах
перапоўненых
грузна і цесна!
Як свабодна і лёгка
цяпер там зрабілася!
Брава, Айчына!

1998, лістапад.

Нарэшце

Ну дзякуй Богу! Дзякуй Богу!
Нарэшце мёртвую аблогу,
дзірван-пустыр
у творчых муках
магутны розум узарэ.
Гуманітарная навука
так ірванецца, так папрэ —
аж пыл закурыцца стаўбом!
У гразь не ўдарым мы ілбом!

Чаму яна ў нас так аслабла?
Бо не на той ступіла шлях.
Самадзяржаўя-праваслаўя
ужо была спусціла сцяг.
Цяпер мы ўбачылі яскрава,
якую выбраць з трох дарог:
налева, прама ці направа —
каб не скапыціцца, крый Бог!
Цяпер мы тое ўсё завершым,
што пачалі даўным-даўно —
з Іванам Грозным,
з Пётрам Першым
і з Кацярынай заадно.
Цяпер мы так згуртуем сілу —
каб больш паразы не зазнаць, —
каб назаўсёды ў дол-магілу
душу Купалаву загнаць!..

Ах, камандзёры, камандзёры
эрзац-ідэй, эрзац-навук!
Вы раздалі сякеры-пёры,
каб як хутчэй падсекчы сук —
той, на які ўссадзіла вас
старая ведзьма ў смутны час.
Ды гэтым вас даймаць дарма:
за гэта страху ў вас няма.
Вам, як і грымнецеся вобзем
з таго сука, на ўсё начхаць:
Люцыпар вас і ў пекле возьме
на смачны хлеб, на сытны харч.

1998, лістапад.

У аптэцы

Сівы дзядок —
ні вораг, ні злачынца —
зірнуў на цэны —
і не змог стрываць:
"Пры гэтым ладзе —
Бог не дай лячыцца!
Пры гэтым ладзе —
толькі паміраць!"

1998, снежань.

Кожнаму — сваё

Жылі два цёзкі, два сябры,
ды рассталіся калісь.
Адзін да гэтае пары —
Алесь, другі ўжо — Волесь.

Бо ён даўно ўжо, шмат гадоў,
жыве за Бугам дзесьці.
І вось сяброў выпадак звёў
у нашым слаўным Брэсце.

Паколькі ў нас цяпер для ўсіх
"трасянка" будзе нормай —
дык мне, як сведку, мова іх
здалася бездакорнай.

— Ну як, — пытаецца Алесь, —
ты там жывеш за Бугам?
Ты, бачу, гладкі, чысты ўвесь,
хоць і сябруеш з плугам.

— Я? Харашо на харашо! —
адрэзаў госць карэктна.
— А як жа гэта "харашо
на харашо" — канкрэтна?

— А так: бяру сабе батон —
то ж харашо? — Ну ясна!
— А на батон, у гэткі ж тон,
кладу і мажу масла!

Алесь чамусьці спахмурнеў
і сам сабе тлумачыць:
— Ну, зразумеў, ну, зразумеў:
двайная ўцеха, значыць.

— А ты як маешся, кажы?..
Алесь падумаў троха:
— А я, па гэты бок мяжы,
дык плоха, брат, на плоха!

Здзівіўся Волесь і глядзіць:
ці тут няма падвоха?
— А як жа гэта можа быць,
каб плоха і на плоха?

— Абразавалася кіла, —
Алесь прамовіў ціха, —
а на кіле села скула.
Вось і двайное ліха.

1998, снежань.

Беларускі кнігазбор

Няхай увойдзе ў вашу хату Ян Баршчэўскі

Серыя "Беларускі кнігазбор" ужо набыла вялікую папулярнасць сярод чытачоў як нашай, так і замежных краін. Нядаўна выдавецтва парадавала сваіх прыхільнікаў сёмым па ліку томам — "Выбранымі творамі" Яна Баршчэўскага — аднаго з пачынальнікаў новай беларускай літаратуры. І зноў "Беларускі кнігазбор" не здрадзіў свайму дэвізу: у залатой серыі — усё самае лепшае. Новы том вяртае чытачам імя выдатнага пісьменніка XIX ст., першага беларускага фантаста, які, жывучы ў Пецярбурзе, быў у добрых стасунках з Адамам Міцкевічам, Тарасам Шаўчэнкам, з рускімі літаратарамі. Упершыню чытач мае магчымасць пазнаёміцца з усімі жанрамі творчасці Яна Баршчэўскага. У кнізе змешчаны яго першыя беларускія творы, а таксама напісаныя па-польску вершы, балады, санеты ў перакладах Уладзіміра Дубоўкі, Рыгора Барадуліна, Кастуся Цвіркі і іншых.

Чытач знойдзе тут вельмі папулярную фантастычную аповесць "Шляхціц Завальня", на аснове якой рэжысёр Віктар Тураў стварыў аднайменны кінафільм. Змешчаныя таксама фантастычныя аповесці "Драўляны дзядок і кабета Інсекта" і "Душа не ў сваім целе", у вобразе галоўнага героя апошняй аўтар паказаў беларускага паэта Францa Савіча. Зацікавяць чытача і пісьмы Яна Баршчэўскага да яго каханай Юлі Корсак і вядомага польскага пісьменніка Юзафа Крашэўскага.

Сучаснік паэта крытык Міхал Грабоўскі трапна вызначыў творчую манеру Яна Баршчэўскага : "...ён вельмі дасканала ведае ўсю Беларусь, бо разоў трыццаць абышоў яе пешшу і штогодна наведвае яе цяпер з Пецярбурга. І ўсюды там ён жаданы госць... з'яўляючыся бардам той старонкі, ён сыпле, бы з рукава, апавяданнямі і анекдотамі. Дзівосны ў яго інстынкт у апрацоўцы паданняў: не дадае амаль нічога свайго, а між тым усё становіцца яго ўласным. Голы запіс казкі не меў бы асаблівай каштоўнасці, але ён спалучае гэту казку з іншымі паданнямі, дасканала драматызуе — і раптам вырастае цэласны твор, поўны простанароднай праўды і самага сапраўднага жыцця".

Творы Яна Баршчэўскага нясуць у сабе сапраўдную народную мудрасць і разумна-дэкарцісцкі погляд на свет: "Не буду ні хваліць, ні ганіць жанчын, бо ўсе дачкі Евы такія і мусяць быць такімі, якімі іх стварыла прырода. Скажу толькі, што вужака золата і ганарлівасці звяла Адэлю, яна здрадзіла Севярыну і выйшла за іншага" ("Драўляны дзядок і кабета Інсекта").

І сёння творы Яна Баршчэўскага надзвычай актуальныя таму, што падчас царавання Мікалая I, калі на нашу краіну глядзелі як на паўночна-заходнюю ўскраіну вялікадзяржаўнай Расіі, аўтар сцвярджаў, што Беларусь — гэта сапраўдная краіна, што яна мае сваю гісторыю і культуру.

Выдадзеная ў "Беларускім кнігазборы" кніга выбраных твораў Яна Баршчэўскага, безумоўна, упрыгожыць кожную хатнюю бібліятэку і будзе карыснай для вельмі шырокага кола чытачоў, а таксама для студэнтаў і школьнікаў, якія хочуць ведаць гісторыю сваёй Беларусі, яе літаратуру.

На кнігі серыі "Беларускі кнігазбор" вы можаце падпісацца па адрасе: **220050, г. Мінск, Рэвалюцыйная 15, МРА "Шыпшына".**

Кацярына НІКІШЫНА.

Адгукніцеся!..

Страшна. Жудасна. Дзіка...

Паблізу адной з вёсак Глушчыны быў знойдзены труп маладой жанчыны. Яе збіла "фура", якая везла шасцьсот скрыняў гарэлкі. Узбуджаная па факце справа ішла ціха, нават скрытна. Шафёр у выніку застаўся невінаватым. Але ж не ў гэтым справа. Нас, жыхароў ціхага гарадка, узрушыла зусім іншае.

Тры дні труп акрываўленай жанчыны, нечай дачкі, нечай маці, праляжаў у мясцовай бальніцы. Усе моўчкі чакалі, што нехта з родных прыйдзе, апазнае, забярэ, належна пахавае. Такога не здарылася. Цела пераправілі ў Бабруйск, там яно праляжала яшчэ каля тыдня. Неўзабаве па Глуску прайшла чутка аб тым, што жанчыну быццам нехта апазнаў. Але ж не. Нехта памыліўся. Труп зноў вярнуўся ў Глуск. Грузавік з целам пакойніцы, захутаным у прасціну і кінутым у дамавіну, некалькі гадзін стаяў ля дзвярэй райаддзела ўнутраных спраў. А міма праходзілі людзі, і ніхто не звяртаў увагі.

Якая нядбаласць, якая безадказнасць, якая абыякавасць!.. І нашай міліцыі, і ўлады ўвогуле, і ўсіх нас. Загінуў чалавек, яго б па-людску пахаваць, а тут... Ні раённая газета "Радзіма", ні тым больш "аператыўнае" мясцовае радыё "Голас Глушчыны" за ўвесь гэты час не падалі нават ніякенькага сігналу.

А недзе нечая маці чакае — не дачакаецца свайго дзіцяці, бядуюць дзеці...

Невядомасць... Страшна, калі раптоўна знікае чалавек...

Жанчыну пахавалі як бамжа. На пахаванні прысутнічалі шафёр, следчы і два "сутачнікі". Гэта ўжо трэцяе неапазнанае цела, захаванае на новых пустуючых глускіх складах.

Хто шукае дачку ці маці, якая была апранута ў белыя красоўкі, светлыя штаны ці джынсы, "ангорку" з пацеркамі, паверх цёплая кофта, на левай руцэ пярсцёнак ці з белага металу, ці са срэбра, звярніцеся ў Глускі райаддзел міліцыі.

Магчыма, гэтага ліста ў рэдакцыю і не было б, калі б праз некалькі тыдняў раённае радыё ўсё-такі не перадало інфармацыю аб здарэнні. Але ў дадзеным выпадку выслоўе "Лепш позна, чым ніколі", наўрад ці да месца. Няўжо нельга ўсё гэта было зрабіць аператыўна?..

Страшна. Жудасна. Дзіка...

Любоў ЛЯПКО.

г. Глуск.

P.S. Адрас у рэдакцыі.

Верить — не верить?

ЭКСПЕРИМЕНТ «ФЕНИКС»

Американские ученые продолжают эксперименты по созданию «машины времени». Об этом рассказал журналистам инженер Эл Билек, который, по его собственным словам, принимал непосредственное участие в закрытом проекте под кодовым названием «Феникс». «Машина времени» якобы уже действует. Это огромный магнетрон — прибор, создающий мощное электромагнитное поле, — с помощью которого исследователи уже не раз успешно перемещали в прошлое разнообразные предметы.

Можно ли доверять столь фантастической информации? Дополнительные сведения по эксперименту «Феникс», которые нам удалось выудить из сети «Интернет», не прояснили, а, скорее, еще больше запутали ситуацию. Слишком уж невероятными выглядят откровения Билека, который, оказывается, не просто участвовал в разработке магнетрона, но даже испытал его воздействие на себе, побывав в прошлом. «Путешественник во времени» утверждает, что до эксперимента его звали вовсе не Эл Билек, а Эдвард Камерон. Но побывав в камере магнетрона и вернувшись из прошлого, он обнаружил, что фамилия Камерон никому не знакома. Более того, она исчезла из всех списков и документов, сменившись на другую. Даже старые друзья утверждали, что с детства знали его как Билека...

Все это слишком похоже на обычную «газетную утку». Тем более что других фактов, подтверждающих существование проекта «Феникс», кроме рассказа самого Билека, опубликованного в нескольких американских изданиях, нам обнаружить не удалось. Впрочем, это нисколько не умаляет саму проблему возможности «путешествия во времени».

Изучая «дело Билека», мы попутно обнаружили множество других историй и свидетельских показаний, повествующих о причудливом поведении времени. Если принять их на веру, то остается только признать, что в спокойном и привычном для нас течении времени существуют хрональные завихрения и возмущения (вихри хрональные веют над нами). Попадая в них, и люди, и предметы уже не раз совершали путешествия во времени.

Еженедельник «Ньюс» сообщает о загадочном происшествии, имевшем место в Атлантическом океане. Американская субмарина совершала патрульное плавание на глубине 200 футов (70 метров). Внезапно за бортом раздался странный гул, вызвавший сильную вибрацию корпуса. Капитан приказал подняться на поверхность. И тут спутниковая навигационная система преподнесла сюрприз, показав, что лодка находится в Индийском океане за 10 000 миль от зоны патрулирования...

Не менее странное событие произошло в Неаполе. При полном отсутствии в небе каких-либо самолетов сверху упал артиллерийский снаряд образца 1942 года, о чем свидетельствовало клеймо на корпусе. Откуда и как он появился, полиция выяснить так и не смогла.

Похожий случай взбудоражил небольшой портовый городок Сен-Жустин на юго-западном побережье Франции в феврале 1996 года. В чистом небе раздался свист, и на землю упала бомба. Бывший мэр города Криспин Лорэн рассказал журналистам, что в 1943 году, когда он был еще мальчишкой, на город совершил налет одинокий бомбардировщик. «Мессершмитт-110», по всей видимости, возвращавшийся после бомбежки Англии. Он и сбросил неиспользованную бомбу на Сен-Жустин. «Мы думали, что погибнем все до одного, — вспоминает К.Лорэн, — когда на фоне гудящего самолета раздался свист падающего фугаса. Звук становился все громче по мере приближения к земле. И вдруг все смолкло. Бомба так и не упала.

Неужели «машина времени» действительно существует?

Жители осмотрели тогда все окрестности, но ничего не нашли». И вот с задержкой в 53 года бомба (местные жители почему-то уверены, что именно та самая!) все же долетела до земли и взорвалась.

А вот письмо, пришедшее на нашу интернетовскую страничку из России. Некто И.Царегородцев сообщает:

«Дежурили мы с отцом на охране гаражного кооператива. Было 4.30 утра. На улице, естественно, ни души. Ковыряемся с машиной, наполовину выдвинутой из гаража. Вдруг раздается удар о землю, и мимо нас прокатывается покрышка. Первая мысль — кто-то скинул с крыши. Лестница рядом, взлетаю по ней наверх. Никого. Спускаюсь с другой стороны гаражей — опять никого. На покрышке надпись — «Резинотрест СССР. 1932 г.» Ни к одному колесу не подходит. Валяется в гараже до сих пор. Что бы это могло быть?..»

А в самом деле, что? Может, и впрямь существуют так называемые «хрональные ловушки», в которых время течет как-то по-другому? Именно на этом настаивает читатель «Труда» Михаил Сиротинский из Омска:

«В нашей квартире есть место, где время как бы изменяет свой ход. По крайней мере внешне это выглядит именно так. И электронные, и простые механические часы, поставленные на угловую книжную полку, начинают сильно отставать. Цветы, помещенные в том же углу, сохраняются намного дольше. Конечно, тому могут быть и более простые объяснения. Но мне кажется, что виной этим чудесам являются какие-то «хрональные завихрения». Ведь в обыденной жизни, как правило, мы забываем, что время — это нечто большее, чем просто промежуток между делениями на циферблате. Попав в такой «вихрь», объект может не просто стареть чуть быстрее или медленнее, но и вовсе перенестись в другое время...»

Не этим ли объясняется существование так называемых НИО — неопознанных ископаемых объектов, доставляющих немало головной боли археологам и историкам. Вот лишь несколько примеров:

Зальцбургский параллелепипед найден рабочим фабрики Исидора Брауна в городе Шендорфе (Австрия) 1 ноября 1885 года в куске угля, предназначенного на растопку. Горный инженер Фридрих Гурльт, исследовавший НИО, отнес находку к классу железистых метеоритов. Странную правильную форму он объяснил следами искусственной обработки. Инженер счел, что это орудие древнего человека — молоток. Об этом свидетельствовала канавка, которая служила для крепления веревки к деревянной ручке. Но предмет найден в угле, возраст которого определяется примерно в 25—55 миллионов лет. Тогда человека еще не было!

Или вот такой загадочный НИО — стальной гвоздь, найденный в Кингудском карьере в Северной Британии. Он находился внутри плотно спрессованного песчаника, и лишь острие, изъеденное ржавчиной, выходило наружу. По условиям образования этой породы гвоздь попал в нее минимум несколько миллионов лет назад.

Подобных загадок немало. Но насколько они связаны со свойствами времени? Трудно сказать. Наш поиск в Интернете, увы, не принес никаких реальных доказательств тому, что (кроме теоретических работ, однозначно доказывающих, что ход времени способен меняться) ведутся какие-либо практические эксперименты в этой области. Впрочем, если эти работы засекречены, так и должно быть. А напоследок небольшая «информация к размышлению». Стивен Хоукин, авторитетный теоретик, возглавляющий знаменитую Ньютоновскую кафедру и всегда скептически относившийся к рассуждениям о путешествиях во времени, теперь утверждает, что это не только не противоречит физическим законам, но и вполне осуществимо на практике... К чему бы это?

Игорь ЦАРЕВ.

Народная Воля

11 СНЕЖНЯ 1998 г.

На связи...

У меня говорит телефон

У каждого свое. У кого-то любимая собачка, у кого-то последней марки автомобиль. Кто-то любит вечерами читать анекдоты, кто-то — смотреть сериалы. А у меня — "говорящий" телефон...

"Кто говорит? — Слон"

Надо мне позвонить куда-нибудь, снимаю трубку, а там вместо привычных гудков речь чья-то. Вчера, например, немолодая женщина рассказывала другу семьи о своей неуправляемой дочери. Что делать с семнадцатилетней девицей, у которой на уме одни танцы-шманцы и гулянья до утра? "Перебесится, — успокаивал женщину приятный баритон. — У нее возраст такой, переходный. Ты, главное, смотри, чтобы наркотики не пробовала, да в подоле не принесла. А остальное ерунда". "А как смотреть-то?.." — упавшим голосом отвечала собеседница...

Обычные проблемы, нормальные разговоры. А бывают и такие беседы, что просто обхохочешься.

"А потом позвонили мартышки..."

Еще летом, когда телефон нам только поставили, я просто опешила от разговора двух девушек. Одна, как я поняла, работала в поликлинике медсестрой и делилась с подружкой впечатлениями после трудового дня.

— Заходит в кабинет женщина лет пятидесяти, — смеется в трубку рассказчица. — Видно, стесняется и говорит: "У моей двадцатидвухлетней дочери появились какие-то странные выделения". Врач ее спрашивает: "А дочь где?" "Вы знаете, она у меня такая стеснительная. Я вам ее трусики принесла. Вот, смотрите..."

— Да ты что? — удивляется подружка...

Пожалуй, мне стоит объясниться. Живу я в Минском районе. В ста метрах от дорожного знака, который сообщает всем проезжающим, что именно в этом месте заканчивается Минск. Так что от моего дома до столицы нашего любимого государства рукой подать. И автобус у нас ходит городской. И почти все жители поселка работают в Минске. Дети ходят в столичные школы и детские сады. Даже не ощущается, что мы за чертой Минска. Только вот телефонная связь подкачала.

Сначала, признаюсь честно, я мужественно терпела "выходки" моего телефона. Успокаивала себя и не позволяла нервничать, когда городская линия была постоянно занята. Тактично клала трубку, когда, сняв ее, слышала обрывки чужого разговора. А потом сработал чисто журналистский интерес. "Любопытно, что обсуждают по телефону наши люди?"

"И такая дребедень целый день"

Четырехнедельное вечернее дежурство у телефонного аппарата позволило собрать столько материала, что и газетной страницы не хватит. Как правило, легко вклиниться в чужой разговор было с семи до девяти вечера. Народ возвращался с работы и начинал активно названивать своим приятелям и знакомым.

О чем только не говорят наши люди!

Многие обсуждают "особенности текущего момента". Когда доходят до роли правительства и президента в обнищании масс, кто-то непременно вспоминает об особенностях нашей связи и предупреждает: "Поговорим об этом при встрече. Ты же знаешь, какой у нас телефон".

Пожилые голоса обсуждают цены на продукты, молодые — на косметику, наряды и услуги. Никогда не забуду вздох разочарования, вырвавшийся у одной юной леди, узнавшей от подруги, что помада "Lumene" в торговом доме "Первомайский" стоит 870 тысяч. "А я купила за миллион триста", — чуть не плакала девушка.

"Вы б, газели, не галдели..."

Особые разговоры у наших детей. Реже об уроках и домашних заданиях, все чаще на злобу дня. За сколько, например, купил "CD ROM" с компьютерными играми, смог ли посмотреть вчера "ночной фильм про гомиков". Особенно впечатлила меня беседа двух мальчишек, по голосу, наверное, лет двенадцати. Ребята разрабатывали план, как отомстить однокласснику за то, что он пришел в школу в новых кроссовках и "так нагло выпендривался".

"Надо ему эти крассы на уши повязать", — рассуждал один.

"Ну и что, снимет и пойдет, а вони сколько будет. Надо что-то другое придумать, чтобы больше не повадно было", — мыслил другой. "Интересная идея" на сей счет в юных головах так и не родилась, и отроки решили посоветоваться с "Наглым", как я поняла, школьным авторитетом.

"А потом позвонил крокодил и со слезами просил..."

Всякий раз, снимая трубку, я предполагаю: а ведь и меня могут слушать. Когда мы с коллегами по работе перемываем косточки своему начальству, иногда думаем: "А вдруг этот разговор станет достоянием чьих-нибудь ушей". Самое интересное, что особенности нашей телефонной связи хорошо известны всем, но это нисколько не мешает нам откровенничать по телефону.

Пришлось мне однажды услышать, как объяснялся в своих чувствах любимой какой-то мужчина. "А вдруг муж сейчас домой звонит", — пыталась остановить его женщина. Но это замечание мужской пыл нисколько не остужало, а, кажется, наоборот даже подогревало. Даме, чувствовалось, слова эти ласкали и слух и сердце. Разумом она понимала, что разговор может накликать беду, но возражала все менее и менее настойчиво...

Часто, правда, когда я снимала трубку своего телефона и слышала в ней голоса, кто-то из говорящих, замечал: "Нас кто-то слушает" и переходил на привычное беспристрастное: "ну, ясно", "что еще нового", "как дела"...

"Повесьте, пожалуйста, трубку!"

Такой вот у меня телефон — современное средство связи. Если год послушать чужие разговоры, можно анализ провести, чем живет, интересуется, на что надеется, о чем мечтает наш народ. И никаких социальных опросов не надо. А может, мне свои услуги нашей службе безопасности предложить? Зачем им тратиться на современную систему технических средств для оперативно-розыскных мероприятий, искать деньги, валюту? В моем лице такой осведомитель пропадает! Шутка, конечно. А если подумать серьезно...

В цивилизованных странах люди успешно пользуются телефонной связью. У них там и слышимость прекрасная и уверенность, что никто их разговоры не слушает. Для нас же счастье, когда с первого раза смог дозвониться туда, куда хотел, когда хорошо слышишь своего собеседника на том конце телефонного провода, когда тебе кажется, что никто вас не подслушивает... И пусть попробует мне возразить какой-нибудь чиновник из Министерства связи. Поспорим...

Мария ЭЙСМОНТ.

Чудеса!

Человек-магнит

Ровно 10 лет назад по инициативе Владимира Довженко был создан популярный белорусский телеклуб "Силач". Тогда же, в 1988 году, у обычного 43-летнего рабочего фрезеровщика Михаила Васильевича Васильева открылся дар целителя-экстрасенса... А недавно он прибыл из родного города Чебоксары в Минск — на празднование юбилея "Силача" — удивлять поклонников телеклуба своими уникальными способностями.

Любимое занятие Михаила — определение геопатогенных зон. Раньше таких людей называли лозоходцами, теперь это целая профессия — оператор-биолокатор. Без их помощи трудно выбрать идеальное место (обязательно с положительной энергетикой) для построения церкви, отыскать месторождение полезных ископаемых, правильно расставить мебель в квартире, что зачастую способствует исцелению "безнадежных" с точки зрения медиков больных.

Кстати, Васильев состоит в ассоциации народных целителей России, а наряду с этим имеет еще и специальность медбрата, полученную в медицинском училище. Худощавый, мрачноватый на вид, он производит впечатление немного болезненного человека. Однако сам целитель утверждает, что здоров на все сто процентов! А как же иначе, ведь он обладает мощным биополем, колоссальным зарядом энергии! В биографии этого человека есть и печальный факт: мать, родив его в бане, бросила нежеланного ребенка в кадку с водой... Младенца спасли, но от страданий не застраховали: рос в детдоме, воспитывался в школе-интернате...

Сейчас Михаил сам отец, очень любит своих малышей Олю и Сережу, рисует для них кукол, машины... Впрочем, из-за того, что часто откликается на предложения выступить, исцелить больных (например, избавить от порчи или, что еще сложнее, от родового проклятья) дома бывает редко. Но к родному очагу его тянет словно магнитом. Думается, это сравнение уместно. Во всяком случае в Книге рекордов Чехии Васильев записан как... "человек-магнит". А в российской Книге рекордов "Диво" значится как "супер-магнит" — в Москве на празднике города без помощи рук удерживал на груди практически в вертикальном положении мраморную плиту весом 113 кг (хотя собственный вес рекордсмена не превышает 57 кг). В телеклубе "Силач" Михаил продемонстрировал умение "приклеивать" к своей груди не только мрамор, но и увесистый лист стекла. А железную 50-килограммовую плиту, привычно осенив себя крестным знамением, "примагнитил" настолько сильно, что ассистенты с трудом оторвали ее от Васильева.

Следует отметить, что чудогость белорусской столицы питается один раз в сутки, не курит и категорически не принимает, так сказать, "на грудь" спиртных напитков. Разве что на Новый год бокал шампанского — за то, чтобы всем людям на Земле хорошо было.

"В каждом из нас есть определенные задатки, нужно только суметь их выявить, развить, — убежден "человек-магнит". — Наша беда в том, что многие люди теряют свои способности, пропивают их или отмахиваются... А я вовремя поймал свою жар-птицу за хвост".

Вячеслав КЛИМЕНКО.

Фото Игоря Макаловича.

На снимке: *Михаил Васильев во время съемок в телеклубе "Силач".*

Здарэнні

Сапёры выратавалі мост

Толькі з дапамогай ваенных спецыялістаў-падрыўнікоў удалося вызваліць ад лядовага палону нядаўна ўзведзены жалезабетонны мост на рацэ Улла Чашніцкага раёна. Сёлетнія небывалыя маразы садзейнічалі актывізацыі лёдаўтварэння на вадаёмах Віцебшчыны, а ў гэтым месцы, дзе быстрая рака падзяляе вёскі Васьковічы і Навасёлава, наогул утварыўся ледзяны затор. На моцным марозе вада хутка замярзала і, не маючы магчымасці свабодна цячы далей, стала заліваць праезджую частку і пераўтвараць дарогу ў сапраўдны каток.

Прыбыўшыя на месца здарэння спецыялісты грамадзянскай абароны вырашылі ліквідаваць небяспеку з дапамогай ваенных. Сапёры бліжэйшай вайсковай часці прабурылі ў лёдзе шурфы, заклалі туды неабходную колькасць трацілу і кіруемым выбухам знішчылі ледзяную сцяну. Праз 3—4 месяцы вайскоўцам-падрыўнікам зноў прыйдзецца папрацаваць, каб забяспечыць нармальнае праходжанне веснавой паводкі. Па даных Віцебскага вадамернага паста, падобныя лядовыя капрызы здарыліся на 7 дзён раней сярэдніх шматгадовых тэрмінаў.

Уладзімір ШЫК.

Канадскі гумар

Не дай Бог пераблытаць...

Каханне і макароны

— Джон, ты мяне кахаеш? — далікатна пытае Мэры падчас снедання ў свайго маладога мужа, які калупае відэльцам у талерцы.

— Дарагая, — мягка адказвае Джон, — ты такое пытанне задаеш кожны ранак, хоць мы гэта высветлілі яшчэ да вяселля. Ты хоць раз за ўвесь мядовы месяц пацікавілася, ці люблю я макароны?

Вочы і аўтамабіль

— Твой жаніх прыгожы?

— Ён цудоўны! Ад мамачкі ў яго прыгожыя блакітныя вочы, а ад татачкі — выдатны гоначны аўтамабіль!

Чаму ж не папярэдзіў?

— Валеры, вось твае пяцьдзесят доляраў, якія ў цябе я пазычыў на Каляды.

— Каб ты быў здароў, Майкл, я ж пра іх зусім забыўся.

— Ды ну! Чаму ж мяне не папярэдзіў?

Геніяльныя ідэі

— Прафессар, у мяне дзве геніяльныя ідэі, кожная з якіх здольныя перакуліць свет уверх дном.

— У такім выпадку прашу рэалізаваць іх толькі абедзве адразу, каб усё засталося на сваім месцы.

Столькі не вып'ю

Сустракаюцца два сябрукі.

— У мяне ў машыне сядзяць дзве жанчыны.

— Ну і як яны?

— Калі выпіць, дык нічога.

Мужчына падыходзіць да машыны, адкрывае дзверку, глядзіць на жанчын:

— Не, я столькі не вып'ю!

Інструктаж

Вопытная сакратарка ідзе на пенсію і кансультуе сваю маладую зменшчыцу:

Вер людзям на слова. Але слова павінна быць заверана подпісам шэфа.

Не шукай адгаворак: яны заўсёды павінны быць пад рукой.

І нарэшце — не прымай наведвальнікаў, не прыняўшы адпаведную позу. Ну, ты ведаеш, якую!

Псіхолаг

— Ева! — загадвае дырэктар сакратарцы. — Калі прыйдзе містэр Сміт, дык скажыце яму, што мяне няма.

— Добра.

— І, галоўнае, не займайцеся пры гэтым аніякай працай, інакш ён адразу зразумее, што вы хлусіце.

Нарэшце, ужо...

Метрдатэль павучае маладога афіцыянта:

— Ёсць два словы, якія гарантуюць гасцям добры настрой.

— Менавіта якія, шэф?

— Пры сустрэчы — "нарэшце!", а пры развітанні — "ужо?!" Але не дай Бог пераблытаць!

Хворы мільянер

— Доктар, калі я ачуняю, я ахвярую 500 тысяч долараў на вашу новую бальніцу, — хрыпіць хворы мільянер.

Праз некалькі месяцаў урач сустракае свайго былога пацыента. Выгляд у яго бадзёры.

— Я рады, што вы адчуваеце сябе выдатна і хацеў бы пагутарыць з вамі пра грошы для новай бальніцы, якія вы абяцалі.

— Я абяцаў?! — здзівіўся мільянер. — Як жа сур'ёзна быў я хворы! Нават трызніў...

Умова

На экзамене ў медінстытуце студэнт адказвае на пытанне "Прыкметы цяжарнасці". Яму падказваюць: "Валасы выпадаюць, ногі крывыя, вялікі жывот...". Ён паўтарае.

Прафесар просіць яго застацца пасля экзамена. Студэнт заходзіць у кабінет і бачыць прафесара голага. Той пытае:

— Ногі ў мяне крывыя?

— Крывыя.

— Валасы выпалі?

— Выпалі.

— Жывот вялікі?

— Вялікі.

— Вось калі я раджу, лічы, што ты здаў экзамен!

Сутнасць

Фермер звяртаецца да хатніх птушак:

— Я сабраў вас усіх, каб абмеркаваць з вамі важнае пытанне: з якім соусам вас згатаваць?

— Але ж мы не хочам, каб нас з'елі!

— Адказ не па сутнасці пытання, вы ўхіляецеся ад абмеркавання тэмы. Гаворка ідзе не пра тое, што вы хочаце або не, а пра тое, як вас зварыць.

Я іграў на раялі

Сустрэліся два музыканты.

— Гэтаму містэру я ўчора ўратаваў жыццё.

— Не можа быць! Якім чынам?

— Я іграў на раялі, а ён, седзячы побач, заявіў, што мая ігра загоніць яго ў магілу. Ну, я адразу спыніўся і — ты бачыш — ён жывы-здаровы.

Падрыхтаваў Пятро СТЭФАНОВІЧ.

Частные объявления

Поздравляем!

ПОЛОХ Людмилу Феликсовну с днем рождения.

Пусть будет всем на удивленье
твой светлый праздник —
день рожденья.
Пусть в твоем сердце
молодость не гаснет,
А вместе с ней тепло и доброта,
Пусть вечным гостем
в доме будет счастье,
Покой, уют, друзья и красота.
И пусть тебе в ближайший год
во всем хоть чуточку везет.

С уважением Владимир, Нина и Аленка.

Самого заботливого, внимательного, щедрого, порядочного, целеустремленного, предприимчивого, самого любящего и любимого человека **Юрия ВЛАСЕНКА** с днем рождения!

Юрочка, пусть **все** и **всегда** в твоей жизни так же, как и теперь, будет на 100%. Желаю, чтобы ангел-хранитель и впредь оберегал тебя и покровительствовал всем твоим начинаниям!

Катя.

■ Продам

Комбайн СК-5 "Нива" в хор. сост. 1987 г.в. или меняю. **Тел. в Мяделе 54-1-59.**

Дом с сельхозпостройками в Воложинском р-не. **Тел. в Минске 235-96-43, тел. в Ивенце (8-272) 51-1-82.**

3-комн. кв. ст.м."Партизанская" за 18,7 тыс. у.е. или меняю на 1-комн. кв.+доплата. **Тел.241-69-97**.

Перчатки КЩС (ПВХ), ХБ, НМС, салфетки ХБ. **Тел.213-62-13**.

Эл.тельфер. **Тел.234-61-32.**

■ Куплю

Осциллограф, частотомер, радиостанцию, можно неисправные. **Тел.268-14-09.**

■ Услуги

Шью по журналам "Бурда", "Бутик" высококачественно, дорого. **Тел.241-69-97.**

Обивка мягк. мебели. **Тел.241-02-25.**

■ Приглашаем

Партнеров в серьезный бизнес. **Тел.211-67-22 с 8 до 11, с 19.**

Администр. работа для серьезных людей с обучением в бизнес-центре. **Тел.211-67-22 с 8 до 11.**

Трудоустройство для серьезных, коммуникабельных людей. **Тел.216-80-00**.

■ Разное

ПКФ ООО "Аминик" ликвидируется. Претензии принимаются в течение одного месяца.

Спорт

Беларускі баскетбаліст — у сімвалічнай зборнай Еўропы

У ролі аднаго з фаварытаў еўрапейскага баскетбола аказаўся Аляксандр Куль, які ўпершыню выступаў за беларускую зборную ўзору 1998 года. Італьянскі часопіс "Супербаскетбол" па выніках трох апошніх адборачных тураў чэмпіянату Еўропы вызначыў дзве сімвалічныя зборныя каманды. У другую з іх і ўключаны наш "гулівер".

Вячаслаў ДУТАЎ, БелТА.

Апавяданне

Даліна д'ябла

Заставаліся толькі два шляхі: адзін на поўнач, другі — на захад. На ўсходзе і поўдні знаходзіліся вайсковыя аддзелы і жандармерыя. Ён паглядзеў на карту — далей на поўнач былі вёскі, дзе ён — не іспанец — адразу ж папаўся.

...Прайшло ўжо два гады з таго часу, як ён разам з іншымі інтэрбрыгадаўцамі прыехаў у Іспанію, але так і не навучыўся добра размаўляць на іспанскай мове...

Што было на захадзе — Іштван не ведаў, бо на захадзе яго карта запамятавалася абазначэннем закінутага ветра, каля якога ён зараз і стаяў. Там узвышаліся невялікія горы, нават узгоркі, і ён вырашыў, што там лягчэй за ўсё будзе схавацца. Ён выкінуў карту, якая была больш непатрэбнай, перакінуў сумку на другое плячо і рушыў да гор, разважаючы аб сваім лёсе, аб тым, як так сталася, што ён — просты венгерскі хлопец — апынуўся так далёка ад Радзімы і зараз трапіў у пастку, з якой і не ведаў, як вызваліцца.

Сонца яшчэ асвятляла стомленую ад спякоты зямлю, калі ён узабраўся на адзін з узгоркаў. У апошніх промнях сонца яго позірку адкрылася надзвычай прыгожая даліна, якую з усіх бакоў акружалі невысокія горы. Уся даліна парасла даволі густым лесам. "Тут мяне ніхто не знойдзе", — падумалася Іштвану.

Калі ён спусціўся ўніз, было ўжо цёмна. Ён паглыбіўся ў лес, жуючы на хаду рэшткі хлеба, якія ад доўгага знаходжання ў сумцы счарсцвеў і прапах тытунём.

Стаміўшыся пасля цяжкай дарогі, ён ужо хацеў зрабіць прывал і заначаваць, як раптам пачуў — удалечыні брахалі сабакі. "Яны ідуць па маім следзе!" — маланкай прамільгнула ў галаве здагадка.

— Хутчэй уцякаць!

Ён пабег, прадзіраючыся праз кусты і спляценні галін, бег, пакуль не знясілеў і не ўпаў на зямлю. Прыслухаўшыся, Іштван пачуў, як сабакі брахалі ўжо бліжэй. Невядомая сіла падняла яго з зямлі, і ён зноў пабег. Надоўга яго не хапіла, і ён з усяго размаху ўпаў на зямлю. Ён ляжаў, увесь ператварыўшыся ў слых. Брэх сабак не сціхаў, але здавалася, што ён то цішэе, то зноў мацнее. У асобныя моманты ён ужо думаў, што ўсё гэта яму здалося, і сэрца шалёна калацілася ад надзеі. Але потым ізноў да яго вушэй даходзілі гэтыя гукі.

Яшчэ некалькі разоў Іштван імкнуўся бегчы, але ён увесь час спыняўся, каб прыслухацца. Усё адзенне стала мокрым ад поту, але не з-за таго, што ён бег, а з-за жаху — непраходзячага жаху. Ён зноў упаў на зямлю і пачуў, як брэх сабак імкліва мацнее і што вось яны ўжо блізка. Ён кінуўся з месца, раздзіраючы сабе да крыві цела. Але ён не адчуваў болю. Ён бег што было сілы. Брэх сабак акружаў яго з усіх бакоў. Ён упаў і ў цемры убачыў, як да яго набліжаюцца сотні палаючых вачэй. Вось яны ўжо з усіх бакоў, яны набліжаюцца і пачынаюць кружыцца вакол яго. Ён дзіка закрычаў, выхапіў пісталет і пачаў страляць у гэтыя вочы...

А калі скончыліся патроны, ён яшчэ доўга націскаў на курок, а вакол яго стаяла жудаснае выццё, — гэта былі не сабакі. Так крычаў ён сам.

Раніцай, непрытомнага, яго знайшлі недалёка ад выхаду з даліны мясцовыя сяляне, якія ўначы чулі выстралы. Яго перадалі салдатам, што стаялі ў вёсцы.

— Што з ім? — спытаў афіцэр у падыходзячага доктара.

— Звар'яцеў, — спакойным голасам адказаў доктар. — Нічога дзіўнага, ён жа быў у даліне. Вы ведаеце, я — мясцовы жыхар, дык вось, у нас усе баяцца заходзіць у даліну. Я не ведаю, як так адбываецца, але чалавек там чуе брэх раз'юшаных сабак. Гэта так дзейнічае на чалавека, што там цяжка вытрымаць нават некалькі хвілін. У нас лічаць, што ў даліне жыве д'ябал.

— Д'ябал... — задумліва прамовіў афіцэр. — Вось, значыць, чаму гэтая даліна так называецца, — Valle de diablo (даліна д'ябла).

Аляксей БРУЙ.

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Астрапсіхалагічны прагноз на перыяд з 14 па 20 снежня

Тыдзень стане адным з самых удалых на працягу бягучага месяца. Асноўнай задачай для многіх з'явіцца завяршэнне розных спраў, якім аддавалася перавага ў апошнія некалькі тыдняў. Агульная абстаноўка тыдня падорыць добрыя магчымасці зрабіць усе свае справы спакойна, без залішняй мітусні і спешкі, а таксама спалучаць глыбіню думак, здаровы прагматызм з ініцыятывай і ўменнем знаходзіць выйсце ў самых розных сітуацыях. Прычым усяму гэтаму будзе садзейнічаць схільнасць прытрымлівацца строгай логікі. Надта напружаных дзён на гэтым тыдні зоркі не абяцаюць, а самым удалым будзе 17 снежня.

АВЕН. Тыдзень запатрабуе ад вас аптымізму, таму што з тужлівым настроем паспяхова паклапаціцца аб сваіх як дзелавых партнёрах, так і спадарожніках жыцця наўрад ці атрымаецца. Апрача таго, падыходзіць да завяршэння чарговы перыяд вашага філасофскага развіцця і пашырэння кругагляду. На гэтым тыдні вам таксама запатрабуецца абагульніць ды асэнсаваць увесь гэты вопыт і веды.

ЦЯЛЕЦ, напэўна, будзе завяршаць справы, звязаныя са зменнямі ў многіх сферах свайго жыцця. Ваша задача: на падмурку разбураных адносін пабудаваць новыя, якія ўбяруць у сябе ўсё лепшае са старых. Першая палова тыдня стане спрыяльнай для павышэння свайго прафесійнага ўзроўню. Галоўнае не гарачыцца і памятаць, што цярпенне і праца ўсё перамогуць.

БЛІЗНЯТЫ, хутчэй за ўсё, будуць занятыя завяршэннем спраў, звязаных з наладжваннем партнёрскіх стасункаў, заключэннем дагавораў і кантрактаў. Задача — улічыць па магчымасці ўсе свае інтарэсы, не пакідаючы пры гэтым ў страце партнёраў. Тыдзень спрыяльны і для клопатаў аб любімых людзях. Выяўляйце сваю любоў актыўна, але не страчвайце мяжу, за якой бурнае выяўленне пачуццяў становіцца агрэсіўнай назойлівасцю.

РАК будзе заняты завяршэннем праграм, звязаных з прафесійным ростам. Ваша задача — знайсці баланс паміж ціскам знешніх абставін і тым, што вам сапраўды патрэбна. Так жа на гэтым тыдні паклапаціцеся аб сваім доме і сям'і, пры гэтым не паддавайцеся раздражняльнасці, калі вашы дзеянні будуць няправільна зразуметы блізкімі.

ЛЕЎ на гэтым тыдні павінен будзе паспяхова вырашыць праблемы свайго творчага самавыражэння, якія стаяць перад ім ужо некалькі месяцаў. Няма людзей няздольных да творчасці, патрэбна проста знайсці для яе сваю сферу. У працэсе зносін, асабліва ў першай палове тыдня, сачыце за сваімі эмоцыямі. Яны не павінны перашкаджаць вам і вашаму акружэнню.

ДЗЕВА павінна будзе завяршыць справы, звязаныя з домам, сям'ёй і нерухомасцю. Сітуацыя для гэтага ўвогуле падыходзячая. Вы можаце ўсё гэта зрабіць прыгожа і акуратна. На гэтым тыдні таксама могуць узнікнуць праблемы, звязаныя з фінансамі і блізкімі сваякамі. Пастарайцеся паклапаціцца аб сваіх фінансавых справах. Паспяховыя альбо няўдалыя дзеянні ў гэтай сферы вызначаць ваш эмацыянальны стан.

ШАЛЯМ прыйдзецца паклапаціцца аб сваім самаадчуванні, гэта патрэбна як для спраў, звязаных з перадачай і атрыманнем інфармацыі, так і для пытанняў зносін. Надыходзіць перыяд, калі ўсе яны могуць быць паспяхова вырашаныя. Важна правільна разлічыць уласныя сілы і правільна ацаніць патрэбы. Прыроджаная схільнасць да спакою ды памяркоўнасць выявяцца добрымі гарантамі поспехаў, маўляў, цішэй едзеш — далей будзеш.

СКАРПІЁНАМ патрэбна прыкласці канкрэтныя намаганні для завяршэння праграм, звязаных з маёмасным і фінансавым становішчам. Але гэта зусім не азначае, што дзеянні павінны быць адкрытымі і відавочнымі. Яны павінны быць зробленыя, хутчэй, у адносінах да сябе, чым у тое, што акружае. Ад таго, наколькі правільна вы здолееце зрабіць вывады ды ўзяць урокі з сваіх фінансавых поспехаў альбо няўдач, залежыць у канчатковым выніку самаадчуванне.

СТРАЛЬЦАМ прыйдзецца папрацаваць са сваімі планамі і праектамі. Сітуацыя спрыяльная для канкрэтнай работы па здзяйсненні іх, у гэтым вам з поспехам здолеюць дапамагчы сябры і паплечнікі. Напрыканцы тыдня можа ўзнікнуць жаданне пэўны час пабыць у адзіноце. Па магчымасці рэалізуйце яго.

КАЗЯРОГАМ патрэбна ўпарадкаваць усе думкі і меркаванні, якія прыходзілі вам у галаву, ды адчуванні з ураджаннямі, якія вы перажылі. Гэта дапаможа зрабіць вывады, якія будуць каштоўныя для вас дастаткова доўга і здолеюць аблегчыць жыццё.

ВАДАЛЕЯМ трэба прапрацоўваць планы на далейшае жыццё. Пастарайцеся зрабіць гэта з належнай мудрасцю і дальнабачнасцю. Ад таго, наколькі старанна вы расплануеце сваё далейшае жыццё, наколькі рэальныя і правільныя мэты паставіце перад сабой, залежаць далейшыя вашы адносіны да гэтага самага жыцця.

РЫБЫ падыходзяць да завяршальнага перыяду, калі ўвага была прыцягнута да сферы сацыяльнага прызнання і кар'ернага росту. Усё, што было задумана ды распланавана ў справах вышэйазначанай галіны, павінна быць рэалізавана ў канкрэтных дзеяннях, і дзеянні гэтыя павінны насіць выразны, прадметны і ў той жа час актыўны характар. Час яшчэ працуе на вас.

Аляксей КАРПІНСКІ.

Пятница, 11 декабря

БТ

06.30, 07.10 Доброе утро, Беларусь!
07.00 Новости.
08.10 "Сегодня с вами...". Директор Республиканского центра досуга инвалидов Алла Некрасова.
08.45 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.00 Новости.
09.10 ТВ — школе. История Беларуси. 10-й класс. Основные взгляды историков на процесс и причины создания Великого княжества Литовского.
09.40 Видеокурс английского языка. Передача 20-я.
10.05 Навстречу. Студия "Забава", "Первый этаж" и юный поэт Андрей Такинданг.
10.45 Мультфильм.
11.00 Новости.
11.15 Телесериал "Доктор Финли" (Великобритания).
12.10 Д/ф "Зоя Литвинова" ("Белвидеоцентр").
12.25 "А музыка звучит...". Произведения Георгия Свиридова.
13.00 Новости.
13.15 Х/ф "Сердце не камень". 2-я с.
14.25 Мультфильмы.
15.00 Новости.
15.15 Д/ф "Клад земли белорусской".
16.00 "Я желаю всем счастья и радости...". Телеочерк о директоре Новопольского Дома культуры Иване Сокольчике.
16.25 "Риск-версия". Телеигра.
17.00 Новости (с сурдопереводом).
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.40 Мультфильмы.
18.05 Телесериал "Доктор Финли" (Великобритания).
19.00 Новости.
19.15 "Сегодня с вами...". Доктор искусствоведения, профессор Юлия Чурко.
19.50 Континент. Обзор международных событий.
20.05 Музыкальный антракт.
20.20 "Смеяться не грех". Развлекательная программа "Банка комиксов".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.50 Белорусский хит-парад.
22.00 "Цептер" представляет: Д.Хоппер и П.Койот в х/ф "В тупике" (США).
23.35 Бездельник.
00.05 Новости.
00.15 Автопарк.
00.25 "Видеопроцесс". Развлекательная программа.
00.40 Финальный парад белорусских видеоклипов. Ч. 1-я.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.15 Новости.
08.15 Сериал "Жестокий ангел".
09.15 Программа "Мы".
10.00 "Чтобы помнили...".
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Х/ф "Варвара-краса — длинная коса" (1969 г.).
16.00 Сериал "Жестокий ангел".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.50 Детектив "Забытое убийство".
22.45 "Служба спасения".
23.30 Детектив "У попа была собака".

РТР

06.00, 08.30, 08.50 Доброе утро, Россия!
08.15 Дежурная часть.
08.35 Телеигра "Программа передач".
08.55 Товары — почтой.
09.00 Сериал "Санта-Барбара".
09.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.00 Вести.
15.15 Мультфильмы "Легенда о злом великане", "Вредный совет".
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Компьютер.
17.10 Д/ф "Жизнь и смерть Лаврентия Берии". 2-я с.
18.30 Дежурная часть.
18.35 История одного события.
19.35 Подробности.
19.45 "Городок".
20.15 Осторожно, модерн!
20.45 Музыкальный ринг — новое поколение.
22.15 "Театр + TV". Татьяна Васильева.
23.30 Дежурная часть.

КУЛЬТУРА

07.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 Консилиум.
07.55 Ваших душ золотые россыпи.
08.30 "Парадоксы истории".
09.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Х/ф "Шалако".
10.55 М.Равель. Концерт для левой руки.
11.40 Д/ф "Первая столица".
12.40 "Огненное письмо".
13.45 "Олень и шалашовка".
14.45 Музыкальный экспромт.
15.05 Мультфильм "Красная Шапочка".
15.55 "Лукоморье".
16.15 Импровизация на пушкинскую тему.
16.30 Кредо.
17.05 "2003".
17.10 Новое кино.
17.40 Музыка из Петербурга.
18.20 "Посильные соображения о творчестве".
19.10 Чудо-сказка.
19.50 "Парижский журнал".
20.15 "Время музыки".
20.45 После новостей...
21.05 Х/ф "Шалако".

НТВ

05.00 Сегодня утром.
08.10 Сериал "Скорая помощь".
09.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
09.15 "Ключи от форта Байяр".
11.20 "Старый телевизор".
13.25 Сериал "Вторая возможность".
14.10 Сегоднячко.
15.20 Сериал "Золотые крылья Пенсаколы".
16.05 "Сегоднячко". Красная стрела.
16.35 Футбольный клуб.
17.30 Впрок.
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
18.55 Детектив "Найти и обезвредить" (СССР, 1982 г.).
20.25 Спросите Лившица...
21.45 Весь Жванецкий.
22.20 Сегодня в полночь.
22.40 Х/ф "Неожиданный ад".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Мультфильм "Динозаврик Динк".
18.45 Приключенческий фильм "Луна пустыни".
20.15 Вечарніца.
20.30 Х/ф "И это все о нем". 5-я с.
21.45 Музпарад.
22.00 Комедия "Остров Мак-Кинси" (США, 1997 г.).

TV-6

06.05 День за днем.
07.45, 16.45, 21.50 Дорожный патруль.
08.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 22.05 ТСН-6.
08.15, 17.25 Сериал "Грейс в огне IV".
08.40 Сериал "Смерть в Калифорнии".
09.30, 11.05, 13.35, 14.10 Телемагазин "Спасибо за покупку!".
10.10 Сериал "Lexx II".
11.15 "Знак качества".
11.30 "ОБОZZZ"-шоу.
12.10 Х/ф "Небесный тихоход".
13.40 Мультфильм "Про козла".
14.20 Сериал "Страсти".
15.15 Мультсериал "Необычайные приключения в волшебном лесу".
15.35 Сериал "Подростки с улицы Деграсси".
16.10 ДИСК-канал.
17.50 Сериал "Шоу Бенни Хилла".
19.00 "Новости дня".
19.30 Ток-шоу "Акулы политпера".
20.05 Боевик "Гадюка".
22.20 Те Кто.
22.40 Вечеринка из "центра".
00.20 Боевик "Мастера угрозы".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №1466